

1.
Kegyes. J...
H. L...

TUDÓSÍTVÁNY

A KEGYES TANÍTÓRENDIEK

BUDA-PESTI FŐGYMNASIUMÁRÓL

AZ 18⁸⁰|₈₁-IKI TANÉVBEN.

BUDAPEST, 1881.

A „HUNYADI MÁTYÁS” INTÉZET NYOMÁSA.

TARTALOM.

- I. A geometriai térképzet tapasztalati jellege és az elemző geometria módszere.
- II. A tanári kar.
- III. Tudósítás a tanodáról.
- IV. Tanterv.
- V. Írásbeli feladványok.
- VI. Az ifjuság érdemsorozata.
- VII. A sorozatban használt rövidítések magyarázata.
- VIII. Statistikai kimutatás a tanulókról.
- IX. Az érettségi vizsgálat eredményének áttekintése az 1880—81-ki tanév végén.
- X. Figyelmeztetés.

I.

A geometriai térképzet tapasztalati jellege és az elemző geometria módszere.

A mathesis eredményeinek nyilvánvalósága, azoknak a tapasztalással való teljes összhangzata rendületlen bizodalmat keltett még az oly tudományok iránt is, melyek némely alkotó elemeik quantitativ természeténél fogva a szám- és mérték szerinti felfogás magaslatára bármi kevéssé is fel tudtak maig emelkedni. E bizodalmat a mathesis mindeddig meg is hálalta az elmélet és gyakorlat terén napról napra szaporodó fölfedezésekkel, melyek a kalauzolásában bizó ‚exact‘ tudomány buvárait jutalmazták s még egyre jutalmazzák. Mi természetesebb hát, mint az a bár nem örvendetes tény, hogy igen soká szinte fölöslegesnek tartották vissza-visszapillantani a matematikai buvárlat kiinduló pontja felé éppen azok, kiket gyors haladásuk a felfedezés útján leginkább ösztönözhet vagy legalább képesíthet vala kutató módszerek alapjainak vizsgálatára? A tudomány történeti fejlődése s az alapul vett sarktételek híralatának e mellőzése visszahatást szült; mely utóbb a skepsis ama kérdésébe is kiélesedik, vajjon exact tudomány egyáltalában lehetséges-e? Hiszen a szemünk előtt lefolyó tünemények egyike sem determinálható szabatosan, nem állván hatalmunkban a jelenség ismétlődésekor annak minden legkisebb részleteiben való teljes azonosságát megállapíthatni; ami lehetséges, mindössze is abban áll, hogy az egyszerűbb jelenségek meghatározásánál annyira megközelítő szabatossággal járunk el, hogy az ellenkező fölvetelnek elenyészőleg csekély valószínűsége reánk nézve számba sem jöhet. Az exact összehasonlítás lehetőségét ily értelemben véve, előhaladunk aztán a tünemények átalakulásának törvényeihez, melyek, ha egyszerűségöknél fogva egyenkint és összefüggésökben felismerhetők, együttvéve az ugynevezett exact tudomány tárgyát alkotják. Az ily tudományban absolut szabatosság tekintetében két nagyon is különböző alkotó részt kell megkülönböztetnünk: egyik a megfigyelés vagy tapasztalás adta tények, melyekből tudatos vagy nem tudatos inductio folytán a tudomány alapjául szolgáló sarktételek származnak; a másik az általános, tisztán logikai rész, melynek feladata: a megfigyelt tényeket az általános tételekből lehozni, azoknak e tételekben jelentkező kapcsolatát kimutatni, és e kapcsolatból új jelenségeket következtetni s mintegy előre mondani. A megfigyelés általában véve teljes s így szabatos sem lehetvén soha, előleg mi sem biztosíthat a belőle folyó tételek vagy törvények teljes valóságáról; de hamisságuk azonnal kitűnik,

mihelyt logikailag szigorú kapcsolatuk ellenmondásra vagy oly eredményekre vezet, melyek a tárgyias valóval szembeötlőleg ellenkeznek; megeshetik még az is, hogy az alapul fölvetett tételek közül némelyek lényegökre nézve nem különbözök s így egymástól nem is függetlenek, hanem egynémelyik a többiek egyikének vagy többjének következménye gyanánt mutatkozik.

Világos már, hogy valamely exactnak nevezett tudomány alapjának birálatánál — a tapasztalás anyagát egyelőre mellőzvé — mindenek fölött e kettőre kell ügyelni: 1) az elvek vagy sarktételek között nem lapang-e ellenmondás? 2) nem kevesbíthető-e a sarktételeknek száma? Ha valamely tudomány alaptételei e két kelléknek megfelelnek, akkor az oly tudomány abszolút szabatosága ellen az elvont logikai észszerűség szempontjából nem lehet kifogásunk, habár a valóságban még megfelelő tényekkel nem találkoztunk is; ha pedig a való tények némelyike a logikai eredménnyel határozott ellenmondásban volna, akkor a tudományunk csak is tapasztalati vagy inductív részében keresendő a hiba, melynek elhárítása vagy az alapszerű hypothesis módosítását, változtatását vagy éppen elvetését teszi szükségessé; a tisztán logikai résznek magában, bár hasznávéttelenné vált, még ekkor is minden kifogáson felül kell állnia s éppen ez a tisztán logikai rész az exact tudományokban az, mit közönségesen tiszta mathesisnek nevezünk. Ez értelemben a tiszta mathesisnek a *térre, mozgásra, erőre* való alkalmazásaiban minden csak attól függ, hogy mennyiben helyesek vagy érvényesek a térre, mozgásra, tömeg- vagy erőre nézve a tapasztalásból elvont nézeteink, melyek ha tévesek vagy hiányosak, — mi a matematikai eljárás egyszerűsítése végett nem egyszer szokott megtörténni — úgy a matematikai deductióból folyó eredmények is helytelenek vagy legalább a föltételezettnél szűkebb körre szorítkozók lesznek.

Mellőzve a többit, kitűzött feladatunkhoz hivatva, itt csak annak a leg-egyszerűbb természettudománynak tapasztalati vagy hypothetikus alapját vesszük vizsgálóra, mely a testeket pusztán csak a *térbeli kiterjedés* szempontjából nézve a természetnek ugyszólván grammatikáját alkotja; értem a *geometria térképzetének hypothesisét*.

Terjedtség dolgában a testek csak *határaik* által különbözhetnek, minélfogva ha két test határai azonosak, magok a testek is *geometriailag azonosak*.

Maga a geometria mindenekelőtt a mozoghatatlan, merev és határtalan tér hypothesisén alapszik, melyben a testek helyet válthatnak a nélkül, hogy elvesztenék azokat a tulajdonságokat, melyek a merevség physikai fogalmához kapcsolódnak; föl vesszük továbbá, hogy két test, melyek egy harmadikkal összeesnek, a tér egyazon helyére téve, egymással is összeesnek.

Az alakzatoknak e változhatatlansága épp úgy mint a tér mozoghatatlansága a szigorú definitiót meg nem engedi; mert a mi valójában megfigyelésünk körébe esik, nem lehet más, mint csupán relativ alak- és helyváltozás; ezeknek ugyanazonosságát pedig megint csak bizony változékony

subjectív érzéleteink ugyanazonosságából szoktuk következtetni. Az alak változatlanságának hypothesisé tehát csak érzéleti approximatio eredménye s így nem abszolút, tárgyias bizonyosságu, de elfogadjuk, minthogy physikai benyomásainknak leginkább megfelelve az érzékeink alá eső jelenségek egyszerű megfejtésére legalkalmasbnak mutatkozik.

Az alak változhatatlanságának hypothesisé szerint, bármely test vagy alakzat, helyről helyre téve megtartaná alakját mint például a sík vagy gömb-ábra megtartja alakját, ha síkon vagy a megfelelő gömbön mozog; ámbár *a priori* oly tér felvétele sem lenne képtelenség, melyben a helyváltozás vagy mozgás alakváltozással is járna, a mint az példaképen a kúpon vagy ellipsoidon rajzolt idommal történnék.

Az alak változatlanságán kívül más, lényegire ismét csak tapasztalati fogalom a *jobb* és *bal* megkülönböztetése, mi nélkül az egyazon tengely körül lehetséges, kétféle forgást meg nem határozhatnók; nyilvánvaló, hogy e fogalomnak csak testünkre viszonyítva van értelme és jelentősége. E nyomon indulva a tapasztalás arra tanít, hogy valamely test egyetlen pontban megerősítve s így mozgásában bár némileg korlátozva mégis számtalan sokféle helyzetbe jöhet; számtalan sok lehet a helyzet akkor is, ha a rendszer két pontban van megerősítve, ámbár ez esetben a mozgás még nagyobb mértékben leend korlátozva. Ilyenkor még azt is constaláljuk, hogy a két szilárd ponton kívül még a pontoknak végtelen sora létezik, mely az alakzat vagy rendszer mozgása alatt helyét nem változtatja; e sor pedig nemcsak az önkényleg fölvevett szilárd pontok közé szorítkozik, hanem e pontokon túl is mindkét irányban a végtelenbe terjed, ha az alakzatot is amaz irányokban a végtelenbe terjedőnek gondoljuk; e kétfelé, a végtelenbe terjedő pontok összessége vagy vonala az *egyenes* vonal. Az egyenes vonal eme származtatásából következik, hogy ha két egyenesnek két pontja közös, úgy valamennyi pontja is közös; vagyis hogy két adott ponton keresztül csak is egyetlen egyenes vonható. — Végre ha a rendszer három, nem ugyanazon egyenesbe eső pontban van megerősítve, úgy tapasztalás szerint a rendszer mozoghatatlan.

A tapasztalás oly felület képzetét is nyújtja, mely megfordítva is, önmagát teljesen elfödi s így az egyenest is, melynek vele két közös pontja van, egész kiterjedésében magában foglalja; e felületet *síknak* nevezzük.

Im' e feltevéseken sarkallik *Euklides* első huszonnyolcz tétele, melyekre aztán a párhuzamosakról szóló tétel következik. Mint *Bolyai Farkas* és *Lobatschewsky* kimutatták, mellözve minden továbbit csak ezen föltevésekből is, a geometria egész általános rendszere alkotható, mely a testeknek tapasztalatszerű, eddig valóban megfigyelt vagy legalább megfigyelhető térbeli viszonyait felölelő geometriát mint különös esetet foglalja magában.

Ez az általános vagy abszolút geometria — eltérőleg a *Euklides*félétől, mely a tér görbületét *o*-nak veszi — a görbület parameterének semmi különös értékére nem támaszkodva, tételei is bármely parameterre nézve érvényesek lesznek; így melleleg megemlítve: *Beltrami* kimutatta, hogy

Bolyai F. és *Lobatschewsky* geometriája az állandó, negatív görbületű felületekben teljes megvalósulását találja; a parameter természetesen pozitív is is lehet, mint az az ugynevezett elliptikus geometriában történik ellentétben a hyberbolikussal, melynek parameterét nemlegesnek veszik. *)

Kérdjük már most, mennyiben igazolja a tapasztalás az *Euklides*féle geometria parameterét, melynek o értéke különben a vizsgálódást is leg-egyszerűbbé teszi? Igazolja először annyiban, hogy legpontosabb méréseink és megfigyeléseink az *Euklides*féle geometria eredményeitől soha legkisebb eltérést sem mutattak; másodsor az által, hogyha az *Euklides*féle tételek igen nagy méretű alakzatokra nézve — minők például az astromiai számításoknál vétetnek alapul — érvényeseknek mutatkoztak, annál érvényesebbek azok a kisebb méretűekre nézve; ezáltal az *Euklides*féle hypothesis igazolása, ámbár csak kísérleti vagy inductiv jellemű, de azért minden egyéb természettudományé fölött magasan álló, teljes és kétségtelen.

Igen valószínű ugyan, hogy a geometria alapvetői a tapasztalás adatait a tiszta ész adatainak vették és az *Euklides*-féle hypothesis ezen a czimen juttatták a tudomány keretébe is; mindamellert meg nem tagadható tőle a nyilvánvalóság, az *evidentia* vagyis az exact ismeretalkotás ama tényezője, mely mint a megismerés harmadik eszköze ugyszólva közbenjáró a tapasztalás és tiszta okoskodás között, az előbbinek termékenységében, az utóbbinak biztosságában egyaránt osztozkodván. Reánk nézt az *evidentia*, a nyilvánvalóság nem egyéb, mint számtalanszor ismételt tapasztalás eredménye, mely a megszokás erejénél fogva öntudatlanul is fölmerül emlékezetünkben a nélkül, hogy fogalom-alkotó értelmünket az inductio alapjául szolgáló érzéletek végtelen sorozatán mindannyiszor végig kellene jártatnunk. Ilyen nyilvánvaló a többi közt az *Euklides*-féle geometria utolsó hypothesis is, mely szerint ha két párhuzamos egyikét valamely pontja körül bármi kevéssé forgatjuk, a két egyenes okvetetlenül metszi egymást, mi ellen sem a köznapi tapasztalás, sem a legpontosabb mérés mind-egidig soha legkisebb kétséget sem támasztott.

A térről maig felmerült hypothisek illetve képzetek közül, következményeiben legfontosabbnak látszik a *Riemann*-féle felfogás az *n-féleségű térről*, melynek lényege a következőkben áll:

Valamint az újabb physika értelmében a tér nem valami ür, melyben elkülönzött testek és erők hatnak egymásra, hanem az anyagnak — akár például éternek — végtelenig terjedő continuuma, melyben a moleculák minden legkisebb rezdülte, kiinduló pontja az erély átalakulása mindenfelé folytatódó szakadatlan sorozatának: ugy a *Riemann*-féle tér-képzet szempontjából a matematikai tért is tele gondoljuk geometrikus elemekkel, melyeket azonban tárgyunk minőségéhez képest szabadon választhatunk. Így például a legegyszerűbb eseten kezdve a pontot vehetjük elemnek, melynek az egyenes vonal mentében számtalan sokféle helyzete lehet, mi aztán a pontok egyféleségű rendszerét alkotja; az egyenes

*) Klein F., Math. Annal, VI. k. 112. l.

egyik pontja körül forogva, a síkban a pontoknak kétféleségű rendszerét nyújtja; végül a sík valamelyik egyenes vonala körül forogva, a pontok háromféleségű rendszerét eredményezi.

A pont helyett az egyenest is vehetjük elemnek, a mennyiben a tért csupa egyenessel telve gondolhatjuk, felvéve például két párhuzamos helyzetű síkot, melyeknek összes pontjait párjával egyenes által összekapcsolva képzelhetjük; a sík pontjai kétféleségű rendszert adván a vonalrendszer négyféleségű leend, vagyis a tér mint egyenes vonalak folytonossága négyféleségű. Ugyanez lesz az eredmény, ha az egy ponton átmenő összes síkok metsző vonalaiból szerkesztjük térképzetünket.

Elemnek már most a gömb fölületet véve, mindenik pont végtelen sok gömb egyféleségű rendszerének középpontja leend; de e középpontok összessége 3-ad rendű féleséget alkotván a tér mint gömbfelületek continuuma négyféleségű. Általában mint felületek continuuma a térképzet féleségének rendszáma mindig megegyezik az elemül vett felület *Descartes*-féle általános egyenletében előforduló állandók számával.

Mint körök continuuma a tér hat féleségű, mert a sík minden pontja végtelen sok kör egyféleségű rendszere, de a síkbeli pontok kétféleségű rendszert alkotván az egy síkbeli körök rendszere három féleségű; a térbeli összes síkok megint háromféleségű rendszert adván a tér mint körelemek folytonossága hatod rendű féleség leend. Ugyanezen eredményhez jutnánk, ha a körelemeket, gömb vagy körkúp átmetszeteinek tekintenők.

Elem akármely kúpszelet is lehetne, a mikor is megint körkúpnak valamely sík metszetével lenne dolgunk. Ha a kúpszelet faja meg van határozva, a metsző sík helyzete iránt sincs többé kétség; ellenkező esetben a metsző síknak bármily helyzete lehetne. Ilyenkor a körkúp csucsa háromféleségű, tengelye kétféleségű, a metsző sík távolsága a csucstól egyféleségű, s e metsző sík helyzeteinek összessége egy adott kúpszeletnél egyféleségű, határozatlan faju kúpszeletnél pedig kétféleségű rendszert alkot; a tér tehát mint adott kúpszeletek összessége heted rendű, mint határozatlan kúpszeletek plenuma nyolczadrendű féleség.

Hasonlóan bármily felsőbb rendű görbét is vehetnénk elemül.

A felhozott példákban világos, hogy az n -féleségű tér képzete a közönséges tér mivoltától nagyon is különböző, emez valami realis, a létezők egymás mellettisége, amaz pedig inkább csak valami képzelet, felfogás vagy módszer lévén, melyet azonnal elejthetünk, mihelyt vele kitűzött feladatunkat megoldottuk; mint ilyen pedig minden logikai kellékkel birva a geometriai buvárlat körében teljesen jogosult tényezőnek tekinthető.*)

Lássuk már most a *Riemann*-féle térképzet befolyását az elemző geometria módszerére, a mennyiben ezt a függvények és az algebrai alakok elméletének mai állása megengedi.

* * *

*) Spottiswoode, Address delivered before the British Association assembled at Dublin 1878.

Ha a geometria elemző módszerének az a célja, hogy algebrai alakokat vagy képleteket tértilanilag értelmezzen és azoknak kölcsönös vonatkozásaiból megfelelő geometriai alakzatok térbeli viszonyaira következtessen: úgy kétségtelen, hogy a geometriára alkalmazott algebrai vizsgálódás általánossága, valamint térképzetünk egyetemessége egymást feltételezik vagy legalább kölcsönösen befolyásolják. Ez általánosság szempontjából — mint *Pluecker* már első munkálataiban kimutatta — a *Descartes*-féle módszer kétféle hiányt mutat. Az első abban áll, hogy szerinte az (x, y) értékrendszer egy síkbeli *pont* képét viseli, holott minden törvényszerű uton lehozott alakzat: görbe vonal vagy lap, vagy ilyenből származtatott bármely geometriai féleség tekinthető elem gyanánt. Az érintett módszer második, önkényszerű korlátja a lehetséges koordinatarendszerek végtelen sokaságából kiválasztott, nagyon is specialis jelentőségű (x, y) tengelyrendszer. Ennek megismerése *Pluecker*-nek, valamint néhány kiváló tanítványának: *Klein*, *Lie* s mások alapvető munkálataira adott okot és alkalmat. E nyomokon járva a következő sorokban a térbeli alakzatok lehető általános elemzését akarom adni.

I.

Foglalkozzunk mindenekelőtt ez algebrai alak

$$f(x_1, x_2, \dots, x_4)$$

geometriai értelmezésével, hol x_1, x_2, \dots, x_4 független változókat bármely hatványon jelentenek. Az x bármily alakzatot jelölhetvén, bizonyos határok közti változása az alapképzetnek szintén bizonyos határok közötti mozgását jelenti; rajtunk áll továbbá, az elem kezdetbeli helyzetét a térben vagyis $x=0$ -t tetszésünktől függőleg megállapítani. Az elem mozgása a *cél* és *irány* megválasztásától függvén, ezek iránt is kell, az x változó teljes értelmezése végett megállapodásra jutnunk. Megjegyzendő, hogy a *cél* felvétele még nem köt meg az *irányra* nézve; mert a mint a közönséges háromméretű térben a pontot véve fel elemnek a kezdő és végpont közti egyenes vonalt tekinthetjük állandó irányul, úgy az irányt bármely más törvény szerint *változónak* is gondolhatjuk. Hogy a haladás iránya ne csak igenleges és nemleges, hanem képzetes is lehessen, azt az egyetemességét folyamatára szükségkép követeli.

Ezen egy változóra vonatkozó fejtegetések után gondoljunk két változót x_1 és x_2 -t ily módon

$$a_1 x_1 + a_2 x_2 = 0$$

egybekapcsolva. Itt is eltérőleg a *Descartes*-féle felfogástól az x_1 és x_2 kezdőhelyezeteit nem azonosaknak, hanem különbözőknek vesszük fel; ekkor a főnebbi egyenlet kijelentése szerint az x_1 mindenik állapotának az x_2 -nek is egy határozott állapota felel meg, s ezzel a projectivitás fogalma egész természetesen jutott érvényre. Ha az ismert analitikai kifejezőmód szerint

$$x_1 = f(y_1, y_2, y_3, y_4, \dots) = 0,$$

hol az y -ok és az ezek köréből kiválasztott $f(y)$ alakzat ismertekül tekintendők; úgy az

$$x_2 \equiv f(z_1, z_2, z_3)$$

leend; itt a különböző betűk (y_i, z_i) az alakzati körök különbözősége avagy össze nem tartozását jelenti.

Tisztázandó itt továbbá az a kérdés is, vajjon az x_1, x_2 alakzatok és azok haladási iránya *egy-* vagy *különnemű*, mi sem gátolván bennünket abban, hogy az x_1, x_2 elemeket általában különbözőknek vegyük, ha p. ily egyenletnek:

$$f(x_1, x_2, k) = 0$$

— hol k az absolut tag — értelmezéséről lenne szó; mert az egyenlet végre is nem az elemek minőségét, hanem azoknak csakis kölcsönös vonatkozását vagy változási folyamatát jellemezi; miért is éppen csak az egyenlet alakja az, mi a haladási irány megegyezése vagy különbözősége, valamint a kezdő és végállapot fölött határoz. Mert ha nem tekintve az algebrai vonatkozás minőségét, a_1, b_1 az x_1 elem két határállapotát jelölik, akkor a fenebbi egyenletben az x_2 elem a_2, b_2 határai is ki lesznek jelölve. E felfogást n elemre x_1, x_2, \dots, x_n -re is kiterjesztve különböző kezdőpontok feltételezése mellett

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n) = 0$$

n mozgás rendszerét jelenti, melyek kölcsönös függése az egyenlet algebrai taglalásából következik; valamennyi mozgás geometriai eredménye n alakzati kör szövedéke, melyek a szó legáltalánosb értelmében vett projectiv vonatkozásban vannak egymással.

E legáltalánosabb felfogás egyik következése: hogy, míg az x-ek *elkülönzött* alakzati köröket alkotnak, a köztük főálló vonatkozásokból ujak nem származhatnak; ennek megtörténhetése végett az x_1 értékrendszernek x_2 rendszerre való átmenete iránt még külön megállapodásra kell jutnunk.

Lássuk azonban mindenek előtt néhány példában, hogy az itt fölvetett x_1, x_2 , a viszonykoordináták szerepében, vagy az x_1, x_2, x_3 mint homogen trimetrikus koordináták, végül a *Descartes*-féle rendszer is, mikép foglaltnak ez általános felfogásban különös esetek gyanánt?

1. példa. Ha x_1, x_2 pontokat jelentenek, melyek *különböző* kezdőhelyzetekből kiindulva *egyenes* irányban egyazon vagy *különböző* cél felé tartanak, akkor az

$$a_1 x_1 + a_2 x_2 = 0$$

egyenletben összefüggő értékrendszerek

$$x_1 = \pm \varrho a_2$$

$$x_2 = \mp \varrho a_1$$

két projectiv pontsört határoznak meg $+\infty$ és $-\infty$ határok közt, ha a cél a végtelenben van.

Míg a_1 és a_2 egymástól független számmennyiségek, az átmenet x_1 -ről x_2 -re tetszésszerű; a mozgás 1, 2 . . n-ed foku lehet, ha ugyan szabad az 1, 2, . . . n-foku görbén való mozgást rövidítve ekkép nevezni.

Ha p. az átmenet egyenes vonalban történik, a főnebbi egyenlet legáltalánosabb képe, az átmeneti egyenes által nemzett hyperboloid. Az átmenet módja itt, valamint a következőkben is, tisztán geometrikus érte-

lemben veendő, tekintet nélkül annak algebrai formulázására, hogy az átmenet alakzati körét tetszésszerűtinek vehetvén, az algebrai képlet értelmezését az átmenet alakzati köréről alkotott képzetünkhöz alkalmazhassuk. Ha továbbá az x_1 és x_2 pontsoroknak egy közös pontjuk van, mely azonban nem homolog pontok összeeséséből származott, akkor az átmeneti egyenes burkoló görbéje kúpszelet.

A vezérvonalakat párhuzamosaknak véve fel a kúpszeleti alakzat P ponttá léssen vagyis a pontsorok perspectiv helyzetbe jutottak.

Az x_1 és x_2 pontsorokat egybeejtve a P pont is e kettős vonalra huzódik; e pont távolságai között az $x_1 = 0$ és $x_2 = 0$ kezdőpontoktól, $x_1 : a_2$ viszony létezik, miből az $x_1 : x_2$ mint *viszonykoordináták* fogalma szülemlik.

Ez egyenletnek :

$$\sum a_i x_i = 0 \quad i = 1, 2, 3$$

hasonló értelmezése, az előbbi dispositiónak megfelelőleg ujnemű alakzatokhoz vezet; nevezetesen: ha a legutóbbi dispositiót alkalmazzuk, a trimetrikus koordinátákhoz jutunk.

Analog eljárás vezet a

$$\sum a_i x_i = 0 \quad i = 1, 2 \dots n$$

egyenlet által kifejezett geometriai féleség értelmezéséhez.

2. példa. Ha az x_1, x_2 elemek állandó irányban haladó egyenes vonalak, úgy hogy tehát mindenik egy-egy síkot választ ki a térből, akkor megint mint az előbbi példában, két különszerű alakzatot nyerünk projectiv sorokkal, melyeknek eleme egyenes vonal. Az átmenet egyik x_1 elemről a másikra x_2 -re fogja az eredő alakzat minőségét meghatározni. Ha a legspecialisabb esetben az x_1 és x_2 elemek mozgási közeget alkotó sicalakzati köröket egybeesőknek gondoljuk, az egyenesek egymásutáni helyzeteikben pontokat adnak, melyek összessége egy az $x_1 = 0$ és $x_2 = 0$ metsző pontján át menő egyenes vonal; ez pedig a *Descartes*-féle koordinátákhoz vezet. Látszatos különbség itt csak annyiban mutatkozik, hogy *Descartes* szerint x_1, x_2 távolságokat jelentenek két állandó helyzetű egyenestől, míg itt azok az $x_1 = 0$ és $x_2 = 0$ kezdő helyzetből kiinduló apró párhuzamos mozgások összegéül, az eredő pont pedig az összevaló helyzetű egyenesek metszetéül tekintetik; mindkét felfogás mellett az x_1, x_2 értékrendszer a haladás mértéke.

Eddig a tért alkotó elemeket *egyneműeknek*, haladási irányukat *egyenesnek* vettük; mi sem gátolhat abban, hogy e felfogástól eltérőleg az alakképzeteket *különneműeknek*, az irányt pedig *változó*-nak vehessük.

Az elemek különneműségének álláspontjára jutott *Clebsch**) midőn a ternär alakok vizsgálása alkalmával célszerűbbnek találta, a sík alakzat-köre eleméül nem a pontot vagy az egyenest, hanem a pont és az egyenes rendszerét venni fel; úgy hogy

$$f(x, u) = 0$$

*) Math. Annalen VI. köt. 203. 1.

egyenletben az x pontokat, az u egyeneseket jelölvén $f = 0$ az egybe kapcsolt elemek közti vonatkozás kifejezője. *Clebsch* egy-egy összevaló pont és vonal kapcsolatát *connex*-nek nevezte. Lássuk már most a viszonyt a *Clebsch*-féle és az itt alapul vett általános térképzet között. Megegyezés annyiban van köztük, amennyiben az x és u itt is *különnemű* alakzatok, s az u mindenik állapotának az x -nek is bizonyos, törvényszerint meghatározható állapota felel meg és viszont; továbbá az x -nek u -ba való átmenetele vagyis azoknak egymásból való algebrai származtatása szintén nem jó itt tekintetbe; végül az x -ek és u -k különbözteknek gondolt alakzat-köreit *Clebsch* azonosítja, vagy egybeejti, mit aztán a *connex főcoincidenciájának* nevez; a különbség az általános és a *Clebsch*-féle térképzet között pedig abban áll, hogy míg a *Clebsch*-féle felfogás szerint a változók pontok és vonalak specialis jelentésével bírnak, addig az általános módszer értelmében bármely görbe, lap vagy féleség, bárminemű elemre is vonatkoztatható; tehát míg az alakzatok közti geometriai átmenet megállapítva nincs, *különnemű* projectiv alakzatokkal van dolgunk. Mielőtt ezen ált. térképzet további alkalmazásaira térnénk, álljanak itt az általános jellegű változók értelmezését illetőleg a következő észrevételek:

1. Eddigé *mindenik* változónak tulajdonítottunk valami geometriai jelentést; így az $f(x_1, x_2, \dots, x_n) = 0$ *függvény* külön — vagy egynemű elemeknek n elkülönített alakzat-körét jelenti; ez elemek helyzeti viszonyai általánosb vagy különösebb természetűek lehetnek; így a fenebbi példákban az egyazon síkbeli x_1 és x_2 pontsorok különös helyzeti viszony által jutottak projectiv vonatkozásba; ép így lehetne az x_1, x_2, \dots görbéket is közös ($1, 2, \dots, n$ -szeres) pontok rendszerével bírónak venni anélkül, hogy az elkülönített görbevonal-csoportok felfogása korlátoztatnék.

2. Az algebrai egyenlet eddigi értelmezésétől is eltérhetni, mennyiben nem szükséges az x -eket geometriailag egyjelentésű, egymásból le nem hozható elemeknek tekinteni, sőt az x -ek egy része a többiek származékjainak tekinthetők, a mikor is külzéléki egyenletek erednek, melyekben a változók származékaikkal együtt egyazon alakzati körhöz tartoznak. Továbbá némely változók megis tarthatnák tisztán algebrai jellegüket és mint a dinamikai vagy physikai egyenletekben: időt, intensitást stb. általában nem térmennyiséget jelenthetnek; kérdés már, hogy e parametereknek nevezhető változók az általános felfogásra mi módosító befolyást gyakorolnak? Lássuk e szempontból egy algebrai alak értelmezését.

A fentebbi

$$(1) \quad a_1 x_1 + a_2 x_2 = 0$$

egyenletben x_1, x_2 geometriai alakzatokat, a_1, a_2 a változók haladását mérő számviszonyt fejeznek ki; az az:

$$(2) \quad x_1 = \pm \varrho a_2; \quad x_2 = \mp \varrho a_1$$

hol ϱ különböző értékeinek már elébb is az x -ek különböző helyzetei feleltek meg.

x_1 -t állandónak vevén az elemi alakzat bizonyos térbeli helyzetét nyerjük, minélfogva az algebrai alak mindenik állandója egy stationär ál-

lapotu alakzat képviselőjének tekinthető. Így az $a_1, a_2 \dots$ értékeket a térnek bizonyos, a kezdő helyzettől különböző helyein levő pontoknak, vonalnak stb. tekinthetjük, melyeknek haladási mértékét az a_i mennyiségek adják. Azonban ez utóbbi korlátozás sem szükséges, mert az a_i mennyiségek függvények jelképei is lehetnének, a midőn persze a változók jellegét ölténék magokra; a következőkben p. jelentsék az

$$f(x_i) = 0$$

egyenletből eredő elemet *tekintet nélkül* ennek változásaira.

Ekkor a_1, a_2 térbeli pontokat jelölve az (1) egyenlet új az előbbtől különböző értékenyt kap: x_1, x_2 paraméterek, melyek a pont átmenetét a_1 helyzetből a_2 -be közvetítik, ilyenkor tehát az (1) egyenlet az a_1, a_2 összekötő vonalán fekvő pontsört jelent. Ugyanaz áll, ha a_1 és a_2 vonalak, a mikor is az (1) egyenlet azon vonalak összesége, melyek

$$y_1 = 0, \quad y_2 = 0$$

egyenleteknek megfelelnek vagyis a_1 és a_2 metszéspontján mennek keresztül; tehát (1) sugárnyaláb. Az a_i -k ezen értelmezése a következő lehetőségeket foglalja magában:

1. Alakzatok ugyanazon körből,
 - a) egyneműek; b) különneműek
2. Alakzatok elkülönzött körökből
 - a) egyneműek; b) különneműek.

Nyilvánvaló, hogy az (1, a) esetben az a_i -k összefüggése ugyanazon alakzatkörhöz való tartozásuk által meg van határozva, minélfogva az átalakítási változó λ többé nem tetszésszerű. Így p. ha

$$(3) \quad \begin{aligned} a_1 &\equiv \alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \alpha_3 x_3 = \alpha_x \\ a_2 &\equiv \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 = \beta_x \end{aligned}$$

akkor a

$$(4) \quad \lambda_1 \alpha_x + \lambda_2 \beta_x = 0$$

egyenlet által kifejezett haladás csakis ($x_1 = 0, x_2 = 0; x_3 = 0$) síkban történhetik, utja azon képzet- vagy jelentéstől függ, melyet az $\alpha_x = 0, \beta_x = 0$ -nek tulajdonítunk.

Máskép áll a dolog, ha

$$\sum a_i \lambda_i = 0$$

egyenlet állandói össze nem tartozó alakzatkörök elemei; akkor a λ_i parameterekről tetszésszerűen rendelkezhetünk. Ha az a_i -k pontokat jelentenek, akkor ezek a legegyszerűbb esetben egyenesek által, különben pedig görbék által kapcsolatba hozhatók; a mikor is, mint előbb az x_i -k, úgy most a λ_i -k egészetek lesznek, melyek az a_i -k által kitézött határokon belül bizonyos törvény szerint haladnak. Bármilyen sokfélék lehetnének is ilyenkor az előbb elkülönötteknek vett alakzati körök, azonnal megszűnik minden önkényszerűség, mihelyt a λ_i utja egy határozott integral által ki van jelölve vagy ha valamely egyenlet a λ -k változását feltételekhez köti.

II.

Eddig az a_i -k meghatározott állapota vétetett fel; ejtsük el most e feltévést és tekintsük az a_i és λ_i összetényezőket minden megszorítás nélkül változóknak.

Kiindulva ez egyenletből:

$$(1) \quad \sum \alpha_i x_i + \lambda \sum \beta_i y_i = 0, \quad i = 1, 2, 3$$

x, y két elkülönzött, sík alakzati kört határoznak meg, $\alpha_x = 0, \beta_x = 0$ azoknak két egyenes vonalát: E_1 -t és E_2 -t jelentik, λ pedig ezeket a vonalakat valamilyen összeköttetésbe vagy vonatkozásba hozza.

Az x_i - és y_i -nek specialis k_i és l_i értékeket adva vagyis a két egyenes pontjai közül két tetszőleges k -t és l -t kiválasztva és x által a k -tól l -hez vezető *egyenes* utat jelölve a $\sum \alpha_i k_i = 0$ és $\sum \beta_i l_i = 0$ pontok- s így magok az egyenesek közti átmenet is meg lesz határozva. Az E_1 és E_2 egyenesek mindenik pontjához egy ilyen sík tartozik, e síkok rendszere fogja a λ térbirodalmát alkotni. $E_1 // E_2$ esetére valamennyi sík egybeesik.

Ha az 1) alatti egyenlethez egy megfelelőt:

$$2) \quad \alpha_x^1 + \lambda \beta_y^1 = 0$$

kapcsolunk, úgy a kettő az S_x és S_y síkok pontjai és vonalai-, valamint a λ parameter közti vonatkozást jelenti. Ha

$$\alpha_x = 0 \text{ és } \alpha_x^1 = 0$$

akkor vagy $\lambda = 0$ vagy $\beta_y = 0$ és $\beta_y^1 = 0$,

hol az első eset azt jelenti, hogy a λ kiinduló helye az x sík, a másik:

hogy tekintet nélkül a λ -ra az $\left\{ \begin{matrix} \alpha_x = 0 \\ \alpha_x^1 = 0 \end{matrix} \right\}$ pontnak a $\left\{ \begin{matrix} \beta_y = 0 \\ \beta_y^1 = 0 \end{matrix} \right\}$ pont felel meg. Minden más pontnak az S_x síkban egy vonal felel meg az S_y síkban és viszont. $x_i = k_i; y_i = l_i$ esetére 1) és 2) ezzé válnak:

$$3) \quad \begin{aligned} \alpha_k + \lambda \beta_l &= 0 \\ \alpha_k^1 + \lambda \beta_l^1 &= 0 \end{aligned}$$

Ez egyenletek az S_x és S_y síkok megfelelő pontjait összekötő pontsorokat jelentenek, melyek projectív helyzetűek és a λ szerint összetartozó pontokat egykapcsoló egyenesekben egy hyperboloidot határoznak meg.

A λ kiküszöbölése által lesz:

$$(4) \quad \alpha_x \beta_y - \alpha_y \beta_x = 0$$

vagy ha $a_{ik} = \alpha_i \beta_k^1 - \alpha_k^1 \beta_i$

tétetik, akkor:

$$(5) \quad \sum a_{ik} x_i y_k = 0 \quad \text{hol } i, k = 1, 2, 3$$

Szintigy a λ kirekesztésével e két sugárnyalábból:

$$(6) \quad \begin{aligned} \alpha_x + \lambda \beta_x &= 0; \\ \alpha_x^1 + \lambda \beta_x^1 &= 0 \end{aligned}$$

$$(7) \quad \alpha_x \beta_x^1 - \alpha_x^1 \beta_x = 0 = a_x^2 \quad a_{i,k} = \alpha_i \beta_k^1 - \alpha_k^1 \beta_i$$

projectív alakzatokat nyerjük, melyek nyilván kupszeletek.

Az (5) alatti alak tulajdonságai ezek: Mindenik x pontnak az S_x sík-

ban egy vonal felel meg az S_y síkban és viszont. Ha az x pont egyenes irányban tova mozog, a hozzája tartozó egyenes egy pont körül forog; ha pedig az x_1 görbe vonalon mozog, a másik síkbeli megfelelő egyenes is görbét fog körülburkolni avagy azt mindenik pontjában érinteni.

Egyébiránt bármi legyen is a λ s így magának az új alakzatnak geometriai jelentése, egy jellemző tulajdonság minden esetre megmarad, t. i. a $\sum a_{ik} x_i y_i = 0$ alakzat síkjainak viszonyossága; e tulajdonság megmarad még akkor is, ha e síkok végtelen közel esnek egymáshoz, vagy egészen össze is esnek, a mikor

$$x_i = y_i, \quad i = 1, 2, 3$$

által (5)-ből a (7)-et vagyis a kúpszelet egyenletét nyerjük. E kúpszelet úgy alakul, hogy az x pontok a síkok összeesése után a hozzájuk tartozó egyenesekre esnek vagy viszont: hogy az egyenesek a megfelelő pontokon mennek keresztül, minél fogva a két elem helyzeteinek kellő csatlakozása folytán a kúpszelet alakul. Ezt görbékre, felületekre vagy geometriai féleségekre alkalmazva e tételhez jutunk:

Minden n -ed fokú egyenlet által kifejezett n -ed fokú alakzat n lineáris rendszerből alakultnak gondolható; ez utóbbiak egybeesése összetartozó elemek egybeesését vonja maga után, mi aztán a megfelelő alakzatot eredményezi.

Kiindulva tehát az egyenletből:

$$(8) \quad f(x_i y_i z_i \dots) = 0 \quad i = 1, 2, \dots, n$$

melyben az $x, y, z \dots$ változók n elkülönített lineáris térrendszer képét viselik, mindenek előtt annak tulajdonságait taglaljuk; aztán a térrendszereket egymásba átvezetjük, mely eljárást n -szer ismételve

$$(9) \quad f(x_1 x_2 \dots)^n = 0$$

egyenlethez jutunk, melynek tulajdonságai egyszersmind az n elkülönítettnek gondolt térrendszer tulajdonságai.

Ebből következik aztán az algebrai alakok geometriai kezelése, minek mintáját *Clebsch* 1872-ben megjelent művében találjuk; itt az egymásra tolódás elve ép az ellenkező processust közvetíti, mennyiben minden alak p . $f(x_1 x_2)^n$ másra: $f(x, y)$ -ra bontható, melyben az x -ek $(n-1)$ -ed, az y -ok pedig első fokúak; mi geometriailag értelmezve nem egyéb, mint az $x_1 x_2$ n d rendű féleségnek $(n-1)$ -ed és 1-ső rendű féleségekre való felbontása; ettől vagyis az x -eknek y, z, u -ra stb. átvitele módjától függ aztán az alkalmazásba jövő invariánsok rendszere is. *Clebsch* az átmenetet lineáris transformatiókkal eszközöli, melyeket az egymásra tolódás processusa jelképez. Az elmélet általánossága végett az összetényezők tetszőlegesen levén e symbolikus alakból történik a kiindulás:

$$(10) \quad (\alpha_1 x_1 + \alpha_2 x_2 + \dots + \alpha_n x_n)^n = \alpha_x^n$$

hol az α -k (vagy az α -k szorzatai is) számokat jelentenek. A differential hányados jelképe leendő;

$$(11) \quad \sum \frac{d f}{d f_i} y_i$$

ez a transformatió természetéhez képest különböző algebrai alakokra, invariánsokra, covariánsokra vezet, melyeknek összefüggéséből az általános

tulajdonságokra következtetünk. Itt tehát a dolog lényegét, természetesen az *átalakítási csoport* teszi. Eddigi vizsgálódásainkban az elejénte elkülönözteknek gondolt térrendszereket a λ parameter által meghatározott módon vonatkoztattuk egymásra. E parametereket az egyik rendszert a másikkba átvezető integráloknak vettük; amikor is az összetartozó elemek kölcsönös vonatkozása ezen átviteltől függött. Már most kétféle felfogás lehetséges:

1. Vagy mindenek előtt a két térrendszer különösen $x_i y_i$ elemeit határozzuk meg és aztán alkotunk képzetet az átmenetről; vagy
2. Csak az x_i elemet határozzuk meg és az átalakítási változók alapján a haladás módját állapítjuk meg, miből aztán az y elem értelmezése következik.

Az utóbbi felfogás az algebrai alakok transzformációinak képezi alapját. *Clebsch* a binär alakok elméletében csakis *lineáris* transzformációkat alkalmaz, ezzel átvezet újabb térrendszerekre s megvizsgálja a befolyást, melyet amaz átalakítások az egyes térrendszerek kölcsönös vonatkozásaira gyakorolnak.

Amint elébb elkülönözött térrendszerek integratio után vitettek át egymásba, úgy itt az invariánsok elméletében szokásos külzelési eljárás valamely egységes (xx) térrendszernek — úgy szólván — kettőre ($x_i y$) való szétszakítását jelenti. Példakép vegyük fel ismét e kúpszelet keletkezését. Két $x_i = 0$ $y_i = 0$ ($i = 1, 2, 3$) síkot véve fel, ezeket a fent leírt módon egymásra vonatkoztatjuk; ekkor a kúpszelet a síkok egybeesésének, míg az egybeesés az y síkra alkalmazott összeadási processus eredményeül mutatkozik; ha t. i. az y síknak az x sík felé haladását összeadásnak vesszük, hasonlóan valamely y pontnak egy másik pont felé haladásához, melyet, λ -t véve parameterül, így fejezhetünk ki:

$$(12) \quad \int_x^y d\lambda$$

Viszont a külzelés az $x_1 = 0$; $x_2 = 0$; $x_3 = 0$ sík nulltérrendszernek más helyre való eltolását jelenti, melyet végtelen csekélynek véve leend:

$$(13) \quad dx_1 = y_1; dx_2 = y_2; dx_3 = y_3$$

minek az eredménye az x síkhoz végtelen közel eső $y_1 y_2 y_3$ sík leend. Nem kell tehát, mint az elemző geometriában általában szokás, az y, x síkokat egyaránt nullrendszereknek venni és az

$$x_i = \alpha_{1i} y_1 + \alpha_{2i} y_2 + \alpha_{3i} y_3 \quad (i = 1, 2, 3)$$

valamint a (13) szerinti átalakítást egyazon síkban történőnek gondolni; e felfogás nyilván a kezdetben hangsúlyozott általános felfogásnak csak specialis esete.

Összefoglalva a kifejtetteket e végeredményhez jutunk: A geometriai alakokkal való elbánás legáltalánosabb módja különszerű térrendszerek és ezek bármily vonatkozásának felvételében áll; közönyös itt a különszerű alakzatok geometriai jelentése; lényeges csak az átalakítási csoport, mely azokat egymásba átvezeti; mert csak az átalakító csoport dönti el az egyes alakzatok kölcsönös vonatkozásait.

Evvel aztán az *Abel*-féle függvények vagy a leképlés theoriája lép előtérbe, minélfogva ezen elmélet kifejtése a geometriai alakzatok kölcsönös vonatkozásainak nyomozása tekintetéből első kellékül, de egyszersmind a geometriai vizsgálódás eddig ellátható legmagasb csúcsául is mutatkozik. Ide szolgál a kettes, hármas . . . alakok elmélete is, mert ebben szintén egy eddig különben specialis természetű — t. i. a linearis — csoport az invariánsok tulajdonságainak felkutatására kínálkozik.

Hogy az újabb algebrának a mértéktől független magasabb szempontjai, a matematikai térnek specialis coordinata-rendszerekre való tekintet nélküli elemzése nemcsak a geometriának válik javára, hanem elébbutóbb a mechanika és physika mezején is eddig nem sejtett, nagyszerű kilátásokat nyitand, azt — ha *Thomson* és *Tait* *Treatise on Natural Philosophy* című munkájok második kiadásában felhozott és *Ignorance of Co-ordinates*-nek nevezett módszerben nem látnánk is sokat jelentő előpostát — az erő, szám, tér, idő tudományainak benső rokonságánál fogva már a közel jövőben alaposan remélhetjük.

Schmidt.

II.

A TANÁRI KAR.

A) Rendes tanárok.

Szám	A tanár neve	Tantárgyak melyeket előadott	Tanodai osztályok, melyekben tanított	Hetenkinti tanóráinak sz.	Észrevételek
1.	Berkes Imre,	Német nyelv, Mennyiségtan.	VI. III. IV. V. VI.	17	VI. osztály főnöke.
2.	Halmi László,	Hittan, Magyar nyelv, Latin nyelv.	I. II. I. I.	16	I. osztály főnöke, hitelemző.
3.	Kis Sándor,	Hittan, Magyar nyelv, Latin nyelv. Számtan.	IV. II. II. I.	17	II. osztály főnöke, hitelemző.
4.	Maywald József,	Latin nyelv, Görög nyelv, Német nyelv.	VIII. V. VIII. V.	17	V. osztály főnöke, könyvtárnok, a gymn. dalárda gondozója.
5.	Panek Ödön,	Latin nyelv, Görög nyelv.	III IV. VI.	17	III. osztály főnöke
6.	Pintér Kálmán,	Magyar nyelv, Latin nyelv, Földrajz, Természetrajz.	IV. V. V. II. II.	16	Gymn. jegyző.
7.	Rappensberger Vilmos,	Német nyelv, Természetrajz.	IV. VII. I. IV. V. VI.	17	IV. osztály főnöke, a természetrajzi gyűjtemény és a vegytani szertár őre.
8.	Roch Gyula,	Hittan, Német nyelv, Földrajz, Számtan.	III. III. I. III. II.	17	hitelemző.
9.	Dr. Schmidt Ágoston.	Mennyiségtan, Természettan.	VII. VIII. VII. VIII.	17	A természettani szertár őre.
10.	Tóth György,	Latin nyelv, Görög nyelv.	VI. VII. VII.	17	VII. osztály főnöke.
11.	Trautwein János	Hittan, Német nyelv.	V. VI. VII. VIII. VIII.	7	Igazgató, hitszónok.
12.	Dr. Vajda Gyula, egyet. magántanár.	Történelem, Földrajz.	IV. V. VI. VII. VIII. IV.	17	
13.	Weiszbarth Károly,	Magyar nyelv, Bölcsészet.	III. VI. VII. VIII. VIII	16	VIII. osztály főnöke, a gymn gyakorló iskola vezetője.
14.	Weixlgärtner V. akad. festész.	Világi Rajzoló mértan.	I. II. III. IV.	12	

K e g y e s t a n í t ó r e n d i e k .

B) Rendkívüli tanárok.

1. Maywald József, k. r. a műének,
2. Rayé Lajos, világi, a francia nyelv.
3. Tóth György, k. r. a gyorsírás tanítója.

III.

Tudósítás a tanodáról.

Az 1880—81-iki tanévet megelőzőleg augusztus hó 29., 30., 31. napjain tartattak a beiratások, a felvételi, pót- és javítóvizsgálatok. — Szeptember 1-én volt az ünnepélyes „Veni Sancte“, mely napon, valamint 2. és 3-kán folytattattak a vizsgálatok; 4-én vették kezdetüket a rendes előadások. A tanév kezdetén volt 578 rendes tanuló, növekedés a mult évhez képest 10.

I. Vallási és fegyelmi ügy.

Az ifjúság, a téli időszak kivételével, naponkint sz. misét hallgatott, melyet vasár- s ünnepnap keresztény oktatás előzött meg; ötször végezte ez évben a sz. gyónás és ugyanannyiszor járult az Úr asztalához; a husvéti sz. gyónást a szokásos sz. gyakorlatok előzték meg; jelenvolt az anyaszentegyház által rendelt nyilvános körmeneteken is. — A dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József ap. király és ő felsége a királyné magas névnapjain, a trónörökös ő fensége menyegzője napján és a koronázás évfordulóján — mint nemzeti ünnepeken — október 4-én, november 19-én, május 10-én és junius hó 8-án — ünnepélyes sz. misék tartattak. Gyászistentiszlelet volt I. Ferencz ő cs. és ap. kir. felsége és Deák Ferencz nagy hazánkfia halálának évfordulóján, amaz márczius 2-án, emez január 29-dikén.

A hittani vizsgálatok nsgos és főt. Klempa Simon prépost-plébános úr, mint érseki biztos jelenlétében tartattak meg junius hó 13., 14., 15. és 17-én. — A más vallású tanulók a hittanban saját lelkészeiktől nyertek oktatást, az előmenetelről pedig bizonyítványt.

Az iskolai törvényeket az év folytán kétszer olvasta fel az igazgató az ifjúságnak.

II. Tanácskozások.

A nevelésben és oktatásban szükségelt egységes eljárás és egyöntetű módszer érdekében megtartattak a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszter ur által 1876-iki julius hó 22-én kiadott középiskolai rendtartás 26., 36., 37. és 38. pontjai szerint a tanácskozások. Az ellenőrző tanácskozás eredményéről a növendékek és szülők értesítetttek.

III. Gyakorló iskola.

A „Gyakorló iskola“ ez évben is ugyanazon szellemben és irányban munkálkodott, mint az előbbieken. Az iskola tagjai a felső 4 osztály

növendékeiből 145-en voltak; tisztviselői (jegyző, könyv- és pénztárnok, bíráló tagok) a két felső osztály tagjai közül választottak.

Tartatott 24 rendes ülés és 1 ünnepély b. Eötvös József emlékének szentelve. A rendes üléseken felolvasások tartottak a nyelvészet és és irodalom, szépirodalom, életrajz, a művelődés- hazai és egyetemes történelem, a földrajz, a természettan, a költészet és széppróza köréből. A tagok által beadott művek száma 275, ezek közül 43 dicsérettel, 114 egyszerűen fogadtatott el. Szavaltak 12-en 59-szer. Pályázatra ez évben 14 pályatétel volt kitűzve, melyek közül 13-ra a Gyakorló iskola és egyre a VII. osztály ajánlott föl jutalmat Beérkezett 25 pályamű. Az irodalomtörténeti tételre kitűzött jutalmat (3 #) Hankiss János VIII. o. t. nyerte; a novellára kitűzöttet (1 #) Hankiss János VIII. o. t., a balladára kitűzöttet (1 #) Bleicher Miksa VIII. o. t. nyerte; a VII. osztály által kitűzött (2 #) jutalomra pályamunka nem érkezett be; a latin tételre kitűzött (2 #) Fülöp Béla VIII. o. t., ugyanezen tételt helyesen megfejtő második pályaműre kitűzöttet (2 #) Rónay Károly VIII. o. t. nyerte; ugyanezen körből vett másik tételre kitűzöttet (2 #) Rónay Károly VIII. o. t. érdemelte. A görög tételre kitűzöttet (1 #) Képešs István VIII. o. t., ugyanezen tételt helyesen megfejtő második műre kitűzöttet (1 #) Böhm Sándor VIII. o. t. nyerte; a német tételre kitűzöttet (1 #) Bleicher Miksa VIII. o. t. érdemelte. A magyar történelmi tételre kitűzött első (3 #) jutalmat Rónay Károly VIII. o. t., a másodikat (1 #) Tillmann István VIII. o. t. nyerte; a világtörténelmire kitűzöttet (3 #) Rónay Károly VIII. o. t. érdemelte; a természettani tételre kitűzött első (3 #) jutalmat Sztojanovics Jenő VIII. o. t., a másodikat (1 #) Bleicher Miksa VIII. o. t. nyerte. — A beérkezett 25 pályamű közül 11 egyszerűen, 4 dicsérettel érdemesített a jutalomra, 2 (Bleicher Miksa VIII. o. t. balladája és Zoltán Béla VII. o. t. latin dologozata) dicséretet nyert. — Pályanyertes szavaló Sántha György VII. o. tanuló. — A Bartók Géza által a Gyakorló iskola részére tett 108 ezüst forintról szóló alapítványi tőke kamatja, mely „Szabó István-díj“ cím alatt egy görög pályatétel jutalmazására fordítandó, a beérkezett görög pályamunkának nem adatott ki; a tőkének jelen évi kamatja a jövő évi pályaműnek díjához fog csatolhatni.

IV. G y m n a s i u m i d a l á r d a.

A dalárdának ez évben 36 kezdő, 50 haladó, összesen 86 tagja volt. A dalárda gondnoka s az ének tanára Maywald József kegyesrendi áldozár volt, ki az ének tanításánál főleg az isteni tisztelet emelését tartván szem előtt, főszólyt az egyházi énekek tanítására fektetett. A dalárda nemcsak a gymnasium kápolnájában énekelt, hanem a főváros egyéb templomaiban is; nevezetesen: 1880. nov. 14. az angol kisasszonyok templomában; 1881. apr. 24. a ferenczvárosi plébánián; apr. 25. szent Márk napján az egyetemi templomban; a keresztjáró napok elsején a szerviták, másodikán a ferencziek templomában, harmadikán pedig az egyetemi templomban; énekelt ezeken kívül még az úrnapi körmenet alkalmával is. — A dalárda az

isteni tiszteleten kívül még több gymnasiumi ünnepélyen is működött; így nsgos és ftdő Kalmár Endre, a kegyestanítórend főnöke, és Trautwein nep. János igazgató ur névünnepeinek előestéjén, ugy szintén a gymn. gyakorló iskola zárünnepején is; — f. é. márcz. 25. pedig több műkedvelő szives közreműködésével jótékonyczélú hangversenyt rendezett, mely a gymnasiumi segélyegylet alaptökéjének gyarapítására 139 frt 50 krt jövedelmezett.

V. Természettudományi tanszerek.

A természet- és vegytani szertár számára vétetett: 1) Elektrophor kaucsukból; 2) Delejpálczák; 3) El- és lehajlási tű Stöhrer szerint; 4) Berzelius-féle lámpa, 5) Vonó akusztikai kísérletekre; 6) Brahma-féle sajtó üvegből; 7) Turmalin fogó; 8) Geisslerféle cső.

A természetrajzi gyűjtemény ajándék és vétel után szaporodott. A.) Ajándék 1) *Cercopithecus mona* csontváza; *Regulus ignicapillus* csontváza Madarász Zsigmond Eduard urtól. 2) *Mus musculus*, *Rana esculenta* petéi, *Salamandra maculata*, *Cobitis fossilis*, *Gobio fluviatilis*, *Torpedo Galvanii*, *Locusta viridissima*, *Apis mellifica* petesejtjei, *Scolopender morsitans*, *Lepas anatifera*, *Ascidia mammilata*, *Helix pomatia*, *Limneus stagnalis*, *Anodonta cygnea*, *Lepas aratifera*, *Hirudo officinalis* és petéi, *Echinorhynchus gigas*, *Ascaris lumbricoides*, *Distoma hepaticum*, *Cysticercus cellulosae*, *Holothuria tubulosa* és *Synapta digitata* — valamennyi borszeszben; *Calosoma sycophanta*, *Hydrophilus piceus*, *Litta vesicatoria* és *Scorpio europaeus* izek szerint szétszedve alkalmas üveggel ellátott dobozokban Vavrek Gusztáv urtól. 3) Egyes állat- és növényrendszertani táblák, néhány jegeczminta (Dr. Szabó József jegeczmintái után 6-szor nagyítva) a VI, V. és IV. osztály néhány tanulójától.

B.) Vétel. 1) Emberi bőrminta gypszből. 2) *Pelobates fuscus*. *Amphioxus lanceolatus*. *Salmo trutta*-nak megtermékenyített petéje, ébrényi állapota a szemdudorokkal, embryoja hosszukás és gömbölyded szikhólyaggal és egy fiatal *Salmo*. *Botryllus*. *Salpa maxima*. *Ascidia cristata*. *Hyalea*. *Plumatella repens*. *Flustra foliacea*. *Myrionozoon truncatum*. *Retepora cellulosa*. *Lepralia*. *Salicornaria farciminoidea*. *Cetonia aurata* átalakulása. *Apis mellifica* átalakulása. *Onnesia floralis* átalakulása. *Culex pipiens* átalakulása. *Glomeris pustulata*. *Polydesmus complanatus*. *Aselus aquaticus*, *Argulus foliaceus*. *Gammarus pulex*. *Planaria torsa*. *Oxyuris vermicularis*. *Spatangus canaliferus*. *Pennatula rubra*. *Campanularia*. *Esperia compacta*. *Hircinia*. *Chelina digitata*. *Papilia suberea*. *Ancorina*. *Euspongia adriatica*. 3.) *Nautilus pompilius*, *Cyprea tigris*, *Limneus stagnalis*, *Helix pomatia* és *Turbo rugosus* haránt csiszolatai. 4.) 6 állatani és 4 növénytan mikroszkop. praep. 5.) *Pynus sylv. masc. et fem.* *Pisum sativum*, *Secale cereale* (sarjadzás), *Solanum tuberosum* növényminták guttaperchából. Ide számitandó a természet- és vegytani s a természetrajzi szertárakban kísérletek alkalmával elhasznált anyagok pótlása és elrombolt eszközöknek javítása.

VI. Tanári könyvtár.

A tanári könyvtár részint ajándékozások, részint vétel útján gyarapodott.

1) Ajándékok. a) A Franklin-társulat következő kiadványait küldte meg: Arany Toldija; magyarázta Lehr A. — Goethe, Iphigenie auf Tauris; magyarázta Bauer S. — Goethe, Hermann und Dorothea, magyarázta Weber R. — Jandau és Wohlrab, Rajzoló geometria I. II. — Brozik, Középkori ázsiai utazók. — Arago-Kont, Volta és Ampère életrajza. — Szvorényi, Olvasmányok II. — Scholz, Földrajz II. — Róth, Növénytan. — Descartes, Discours de la methode, magyarázta Alexander B. — Filozófiai írók tára I. — Schneider, Képes átlász. — b) Az Eggenberger-féle könyvkereskedés ajándékai: Thomé-Paszlavszy, Állattan. — Heller, Fizikai földrajz. — Császár, Geometriai alaktan. — Császár, Szerkesztő planimetria. — Bartal-Malmossy, T. Livii XXI—XXII. — Bartal-Malmossy, Latin olvasókönyv Livius és Ovidiusból. — Simonyi, Német nyelvkönyv. — Bartal-Malmossy, Horatius I. — Pirchala, Anthologia Latina. — David, Szemelvények Herodotból. — c) A Lampel-féle könyvkereskedés ajándékai: Hauke-Cherven, Az osztr.-magy. monarchia földirata. — Visontay, Egyetemes földirat I. II. — Wissinger, Ásvány- kőzet földtan. — d) Egyesektől: Török, Népszerű ember-élettan (Csáthy). — Örley, Az anguillulidák magánrajza (szerző). — Mayerhoffer és Wagner, Rajzoló geometria; befejező rész (Nagel). — Holub és Köpesdi, Magy.-lat. szótár (Laufer.) Tély, Opuscula graeca (szerző). Kuncz, Szombathely monographiája (miniszterium). — Páyer, Bibliotheka carpatica (Kárpát egyesület). — Szepesi, Latin mondattan I. (Zilahy).

2) A vétel útján szerzett könyvek közül a legnevezetesebbek: Zippel, Pflanzenfamilien II. — Falke, Hellas und Rom. — Müller-Pfandler, Lehrbuch der Physik. — Becker, Charikles 1—3. Becker, Gallus 1. — König, Algebra. — Herwig, Phys. Begriffe und absolute Maasse. — Heilmann u. Dickmann, Lehr u. Übungsbuch in der Algebra. — Lieber u. Lühmann, Geom. Constructionsaufgaben. — Arendt, Technik der Experimentalchemie. — Fleischhauer, Theorie u. Praxis der Rentenrechnung. — Jordan, Vermessungskunde. — Vész, Felsőbb mennyiségtan 1. 2. — Meyer, Analytische Geometrie — Steiner, Vorlesungen über synthetische Geometrie. — Schell, Theorie der Bewegung u. der Kräfte. — Weinhold, Physikalische Demonstrationen. — Cantor, Geschichte der Mathematik. — Mezger, Pindars Siegeslieder. — Orelli, Horatius 1. 2. — Arany, Aristophanes vigjátékai. — Abel, Adalékok. — Horváth, Oklevéltan. — Thaly, Ocskay. — Toldi, Virág Benedek. — Siebenlist, Schopenhauer. — Stricker, Studien — Vogt, Geologie. — König, Literaturgeschichte. — Baszel, Theokritos. — Platz, Emberi nem. — Stanley, Reisen. — Wenzel, Bányászat története. — Boeckh, Encyclopädie d. philol. Wissenschaften. — Diercks, Entwicklungsgeschichte. — Schröter, Theorie d. Oberflächen. — Lauth, Aegyptens Vorzeit. — Bender, Rom. — Andrée, Handatlas. —

Weissenborn, Livius 1–10. — Sayous, Magyarok története. — Kossuth, Irataim. — Umlauft, Wanderungen. — Wundt, Psychologie. — Preuss, Bibl. scriptor. graecor. 1. 2. — Kerékgyártó. Művelődés történet. — Fraknói, Martinovics. — Tylor, Urgeschichte d. Menschheit. — Magyar költők tára III. — Hellwald, Naturgeschichte des Menschen. — Onken, Weltgeschichte.

Tudományos szakközlönyök és folyóiratok: Budapesti szemle. — Koszoru. — Figyelő. — Századok. — Történelmi tár. — Magyar könyvszemle. — Philologiai közlöny. Magyar nyelvőr. — Tanáregyleti közlöny. — Magyar tanügy. — Természettudományi közlöny. — Poggendorff, Annalen. — Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien. — Dittes, Paedagogium. — Der Naturhistoriker. — Petermann, Mittheilungen. — A szt. István társulat kiadványai.

VII. Jótékonyság.

1) „Flór Gyula emlékdija“, melyet néhai Flór Ferencz orvostudor és neje nagyságos Flór Leonóra asszony az 1862-iki deczember hó 24-én elhunyt egyetlen gyermekök emlékezetére évenként egy hatodik osztálybeli jó erkölcsű, de szegény tanulónak a tanári kar előterjesztése folytán alapítottak, jelen tanévben Mustos István tanulónak ítéltetett oda, ki 40 frtnyi díjban részesült.

2) „Gróf Königsseg Aulendorf Móríc z alapítványa“, melyet méltóságos Königsseg-Aulendorf grófné, született Csáky Gizella grófnő az 1873-iki november hó 5-én elhunyt feledhetetlen gyermekének örök emlékezetére élete folytáig, halála esetére pedig örököseit kötelezőleg örök időkre, egy 6. 7. vagy 8. osztálybeli szegénysorsú, de szorgalmas s jó magaviseletű tanuló részére tett, jelen tanévben a tanári kar ajánlata folytán Kumark Rezső 6. osztálybeli tanulónak adatott, ki 120 frtnyi ösztöndíjban részesült.

3) Az e tanintézetben tizenhét év óta fennálló „Segélyegylet“ választmánya ezen tanév első felében 455 frt és 4 ¶ , a másodikban 360 forinttal segélyezett és pedig

I. félévben :

1 tanulót	4 ¶ -nyal	= 4 ¶
4 tanulót	fejenkint	20 frttal = 80 frt.
6 „	„	15 „ = 90 „
11 „	„	10 „ = 110 „
25 „	„	7 „ = 175 „

47 tanulót összesen 4 ¶ 455 frt.

II. félévben :

36 tanulót fejenkint 10 frttal = 360 frt.

Mindkét félévben 83 tanulót segélyezett 4 ¶ és 815 forinttal.

4) A „Szepesi-féle aranyat“, mint az 1858-9-iki 8. osztályú tanulók által az érettségi vizsgálat alkalmával a legjobb görög dolgozatot készítő tanuló számára alapított ösztöndíj — az idén Kuhn János nyerte. Ezen ösztöndíj boldogult Szepesi Imréről, a class. tudományok lelkes mű.

velőjéről neveztetett el, ki haláláig ezen ösztöndíjnak egyszersmind kezelője is volt.

5) „Trautwein nep. János-féle alapítvány.“ Az igazgató az 187^{4/5}-iki 8. oszt. tanulók által a nevére 200 frtnyi értékpapirban tett alapítvány kamatját az alapítólevél értelmében ez évben Kuhn János 8. osztálybeli tanulónak adta.

Tek. Markovics Iván úr, országgyűlési revisor, 12 példány teljes évfolyamú „Gyorsírási Lapok“-at ajándékozott a jeles gyorsírók közt való kiosztás végett.

Fogadják a nemes adakozók adományaikért, melyekkel az intézet tan- és művelődési eszközeit szaporítani, a szegénysorsú ifjak bajait enyhíteni, a szorgalmasabbakat jutalmazásaikkal kitüntetni kívánták, az igazgatóságnak, az illetők részéről kifejezett hálás köszönetét.

A nyilvános vizsgálatok befejezése után jun. 29 én ünnepélyes hálaadó isteni tisztelet tartásával a tanév bevégeztetett.

IV.

Az 1880—81-ki tanterv.

VIII. osztály. /

- Hittan. A kath. egyház története dr. Wappler Antal könyvének IV. része után. Hetenkint 1 óra. **Trautwein János.**
- Magyar irodalom. A magyar irodalom fejlődésének áttekintése. A ré-
gibb irodalomnak rövid tárgyalása után főleg az újabb irodalom
tűzetes ismertetése, a nevezetesebb irodalmi jelenségek méltatása és
a főbb irányok megjelölése mellett. Nagyobb irodalmi és történeti
tanulmányok iskolai olvasása. K. k. Beöthy Zsolt. A magyar nem-
zeti irodalom történeti ismertetése. Het. 3 óra. **Weiszbarth Károly.**
- Német nyelv. Ponor Thewrewk Árpád német tan- és olvasókönyvének
II. kötetéből Iphigenie auf Tauris Goethetől és négy prózai olvas-
mány, azonkívül Goethe- és Schillerből 15 költemény olvastatott,
fordítottatott, nyelv- és széptanilag fejtegettetett, tartalmuk élő szóval
és írásban visszaadatott német nyelven. Hetenkint 3 óra.
Trautwein János.
- Latin nyelv. Horat. Epist. I. 20. — Sat. I. 6. — Sat. II. 6. — Epod. 2.
Epist. I. 10. — Epist. I. 7. — Carm. I. 3. — Carm. I. 24. — Carm.
II. 18. — Carm. II. 15. — Carm. II. 16. — Carm. II. 10. — Carm.
II. 3. — Carm. III. 1. — Carm. III. 3. — Sat. I. 1. — Carm. I. 22.
— Carm. III. 30. — Cicer. de officiis I. I. némi rövidítésekkel. —
K. k. Horatii Carmina, ed. Mueller. — M. T. Ciceronis, De officiis
I. I. III. recognovit Klotz. — Vagács, Irályképző gyakorlatok. Het.
5 óra. **Maywald József.**
- Görög nyelv. Hom. II. XVI. egészen; továbbá egyes részletek más éne-
kekből is. — Plato Kritonja egészen; Euthyphron rövidítve; egyes
részletek Phaedonból. — K. k. Hom. II. epitome II. ed. Hohegger.
— Platonis opera I. ed. Hermann. Het. 4 óra. **Maywald József.**
- Történelem. Magyarország oknyomozó története. K. k. Horváth Mihály:
„Magyarország története.“ Het. 3 óra. **Dr. Vajda Gyula.**
- Természettan. Hőtan; az anyag szerkezetére vonatkozó főbb chemiai
fogalmak; mágnesség; elektromosság. Befejezésül: Kosmographia
elemei. K. k. mint a VII. oszt. Hetenkint 5 óra. **Dr. Schmidt Ágoston.**
- Mennyiségtan. Permutatiók és Combinatiók; Newton kéttagi tantétele.
— Gömbháromszögtan; a pont, egyenes vonal, kúpszeletek elemző
geometriája Des-Cartes-féle koordinatákkal. K. k. mint a VII. oszt.
tályaiban. Hetenkint 3 óra. **Dr. Schmidt Ágoston.**

Bölcsészettan. A psychologia és logika elemei. A lelki élet önállósága. A lelki jelenségek főbb csoportjai. Az értelmi fejlődés. A logikai formák. A tudományok felosztása és a főbb módszerek. K. k. Beck-Greguss: A tapasztalati lélektan és tiszta logika vázlata. Hetenkint 3 óra.

Weiszbarth Károly.

VII. osztály.

Hittan. Ker. kath. erkölcsstan dr. Wappler Antal könyvének III. része után. Hetenkint 1 óra.

Trautwein János.

Magyar nyelv. Poetika, a költői műfajok elmélete, tekintettel történeti fejlődésükre, főleg a mintákul szolgált remekművek taglaló ismeretése. Költői magánolvasmány mellett megtefelelő aesthetikai és poetikai értekezések iskolai olvastatása. K. k. Névy László, Poetika. A költői műfajok elmélete. Hetenkint 3 óra.

Weiszbarth Károly.

Német nyelv. Goethe „Hermann und Dorothea.“ Schiller „Wilhelm Tell“ és még 8 részint kötött, részint kötetlen beszédü olvasmánynak tárgyi, szerkezeti és széptani fejtegetése. Német szólásmódok és synonymák magyarázata, nyelv- és mondattani ismétlés. K. k. Goethes „Hermann und Dorothea,“ Schillers „Wilhelm Tell (Recl. Univers. Bibl.) P. Thewrewk A. Német tan- és olvasó könyv. II. r. Hetenkint 3 óra.

Rappensberger Vilmos.

Latin nyelv. Ciceronis pro Sex. Roscio Amerino oratio; in L. Catilinam oratio I. et II; pro L. Murena oratio. — P. Vergilii Aeneid. I. III. VII. — K. k. M. T. Cic. orat. select. p. I. Klotz (Teubner); P. Verg. M. Aeneis, Ribbeck. Hetenkint 6 óra.

Tóth György.

Görög nyelv. Homeri Iliad. VI. VII. VIII. IX. ének fordítva és elemelve az ioni nyelv ismertetésével. — Herodoti hist. lib. VI. (Erato.) válogatott helyek. — K. k. Homeri Iliados epitome p. I. Hohegger; — Herodoti hist. libri, vol. II. Dietsch (Teubner); Curtius görög nyelvtana II. r. mondattan. Het 5 óra.

Tóth György.

Történelem. Uj-kor, hozzá való földrajzzal. K. k. Somhegyi Ferencz: „Egyetemes világtörténet.“ III. r. Hetenkint 3 óra.

Dr. Vajda Gyula.

Természettan. Bevezető természettani alapfogalmak. Mechanika. Hang- és fénytán. K. k. Fehér I., Természettan. Hetenkint 5 óra.

Dr. Schmidt Ágoston.

Mennyiségtan. A másodfoku egyenletek teljes elmélete. A geometriai haladványok és azok alkalmazása. — Stereometria; gömb-háromszögtan elemei; a pont koordinatái; két pont távolsága; egyszerű algebrai kifejezések ábrázolása. K. k. Lutter, Szám- és mértán. Hetenkint 4 óra.

Dr. Schmidt Ágoston.

VI. osztály.

Hittan. Ker. kath. hittan dr. Wappler Antal könyvének II. része után, Hetenkint 1 óra. **Trautwein János.**

Magyar nyelv. a) Költői olvasmány: Shakespearétól Coriolanus. A tartalmi magyarázat mellett a drámai szerkezet megértetése. b) Rhetorika, a prózai műfajok elmélete, tekintettel történeti fejlődésükre, főleg a görög, latin és magyar irodalomban. Megfelelő szónoki művek és retorikai értekezések olvasása, különösen az olvasó könyvben foglaltak és Gyulai Pál Emlékbeszédei. — K. k. Névy László. Rhetorika: A prózai műfajok elmélete. Hetenkint 3 óra.

Weiszbarth Károly.

Német nyelv. Bürger, Goethe és Schiller több balladájának fordítása, tárgyi és szerkezeti magyarázata; áttekintése a ballada és románcz történetének Németországban s e két műfaj eredetének és változó értelmének fölvilágosítása. Kötetlen beszédű olvasmányok fordítása, nyelv- és mondattani elemzése, tartalmukra s stíláriskra kiterjedő magyarázata. K. k. Heinrich Gusztáv „Német balladák és románczok“ I. r. Schiller's „Gedichte.“ (Recl. Univers. Bibl.) P. Thewrewk A. „Német tan- és olvasókönyv“ I. r. Het. 3 óra

Berkes Imre.

Latin nyelv. Liviusból szemelvények: C. Marcus Coriolanus. T. Quintus Cons. beszél a néphez. — Sallustiusból: Lib. de bello Jugurthino egészen, — Vergilii Aeneid. Lib. IV. V. VI. és M. T. Cic. Or. pro lege Man. — K. k. Iványi T. Livii hist. partes selectae; Hindy C. Sallust. Crispus; Ribbeck P. Vergilii Maronis Aeneis. M. T. Cic. orat. sel. p. I. Klotz (Teubner). Het. 6 óra.

Tóth György.

Görög nyelv. Az alaktan befejezése és a mondattan főbb pontjai. Xenophon Anabasisából: Készülődések a háboruhoz. Vonulás a király ellen. A Memorabiliákból: Sokrates védelme vádlói ellenében. K. k. Szepesi-Szamosi görög nyelvtan. Curtius-Kis görög nyelvtan II. r. mondattan. Horváth-Schenkl Chrestomathia. Het. 5 óra.

Panek Ödön.

Történelem. Középkor, hozzá való földrajzzal. K. k. Somhegyi Ferencz: „Egyetemes világtörténet.“ II. r. Hetenkint 3 óra. **Dr. Vajda Gyula.**

Természetrájk. Az állati test vegytani szempontból. Az állatok élete és szerveinek leírása. Az állatkörök jellemzése és részletes tárgyalása. Az állatvilág földrajzi elterjedése. K. k. Kriesch J. A természetrajz vezérfonala I. r. Het. 3 óra. **Rappensberger Vilmos.**

Mennyiségtan. Számrendszerek. Logarithmusok, Másodfoku egyenletek egy és több ismeretlennel; a másodfokuak szerént megfejthető magasabb foku egyenletek. — Goniometria és trigonometria. K. k. Dr. Lutter N. Betűszám. Mértan I. Szorszámok. Het. 4 óra.

Berkes Imre.

V. osztály.

Hittan. A kath. egély igazságának bebizonyítása dr. Wappler Antal könyvének I. része után. Hetenkint 1 óra. **Trautwein János.**

Magyar nyelv. Az írásművek szerkesztésének általános szabályai, megfelelő prózai olvasmányok, leírások, elbeszélő, magyarázó, értekező művek és levelek taglalásával. Balladák, románczok és lyrai költemények olvasása tartalmuk és szerkezetük magyarázata mellett. K. k. Névy Stiliztika II. r. Greguss Arany balladái. Het 3 óra.

Pintér Kálmán.

Német nyelv. Válogatott románczok Herder Cid-jéből; kötetlen beszédű darabok az olvasókönyvből. Fordítás, elemzés, nyelv- és mondattani ismétlések. K. k. Herder Cid-románczai, magyarázta Heinrich G. — P. Thewrewk Árpád, Német tan- és olvasókönyv II. r. — Toepler-Szemák, Német grammatika. Het. 3 óra.

Maywald József.

Latin nyelv. Mondattan: a fő-, melléknévi és határozói mondatok; oratio obliqua; körmondatok; mondattani sajátságok. Prózai olvasmány: T. Livii Ab Urbe condita lib. XXI. Költői olvasmány: Ovid. Fast. I. 149—161. 193—219. Remed. 169—199. Epist. ex P. II. 3. 7—21. Trist. IV. 6. 1—18. Trist. III 10, 9—43. Trist. IV. 10. Trist. III. 7. Qu. Horat. Fl. Carm. I. 3. 4. 10. 11. 24. 34. II. 3. 10. 14. 18. III. 8. IV. 3. K. k. Szepesi-Budavári Mondattan II. r. Bartal Malmosi T. Liv. Ab u. c. I. XXI. XXII. Szamosi Tirocinium poet. Pirch-la Anthologia Lat. I. Vagács Irályképző gyakorlatok. Het. 6 óra.

Pintér Kálmán.

Görög nyelv. Hangtan. Az ige és praepositio rövid ismertetése. — Névragozás. — Melléknevek fokozása. — Igehatározók. — Névmások. — Számnevek. — A ω végű igék hajlítása. — A μ végű igék ismertetése. — Szavak emlézése, fordítás, elemzés. — K. k. Szepesi-Szamosi, Görög nyelvtan. — Het. 5 óra.

Maywald József.

Történelem. Ó-kor, hozzá való földrajzzal. K. k. Somhegyi Ferencz: „Egyetemes világtörténet.“ I. r. Het. 3 óra.

Dr. Vajda Gyula.

Természetráajz. A mikroszkop szerkezete és haszna. A növények anatómiai és élettani ismertetése. Rendszer ismertetés. A növények részletes, leíró ismertetése. Növények földrajza, különös tekintettel hazánk növényzeti viszonyaira. K. k. Kriesch-Simkovics növénytan. Hetenkint 3 óra.

Rappensberger Vilmos.

Mennyiségtan. Hatványozás és gyökfejtés. Első fokú határozott egyenletek két és több ismeretlennel. — Sigmértan. K. k. Dr. Lutter N. Betűszám. Mértan I. Het. 4 óra.

Berkes Imre.

IV. osztály.

Hittan. Bibliai történet. Új-szövetség. Palesztina földirata. K. k. Róder A. Bibliai történet. Het. 1 óra.

Kis Sándor.

Magyar nyelv. A stilus általános törvényei. Az egyszerű és a szép stílus tényezői, megfelelő olvasmányok taglalása mellett. — A hangsúlyos és időmértékes verselés. — Arany Toldija tárgyi és tartalmi magyarázatokkal. — K. k. Névy Stilisztika I. r. Lehr. Arany Toldija. Het. 3 óra.

Pintér Kálmán.

Német nyelv. A rendszeres alaktan kiegészítése mellett a mondattan. Költői olvasmány: 3 mese és 2 könnyebb költői elbeszélés; prózai olvasmány: Die Fahrt der Argonauten. — Agamemnon und die Griechen. — Solon és részben Heracles és a Heraklidák. Az olvasmányok tárgyi, nyelvi és mondattani fejtegetése. K. k. Toepler-Szemák Német grammatika; Felsmann J. olv. k. 2. r. Het. 3 óra.

Rappensberger Vilmos.

Latin nyelv. Összfüggőbb történeti olvasmány alapján az összetettebb mondatszerkezet, az oratio obliqua, hangmértan s a latin periodus gyakorlati ismertetése. A mondattanból a függő mondatoknak, a mód- és időtannak rendszeres tárgyalása. — Olvasm. Liviusból szemelvények: A római köztársaság kezdete. Liv. II. c. 1—8. Tarquinius Porsennát ingerli háborura Róma ellen. Horatius Cocles. Mucius Scaevola. Liv. II. c. 6—16. C. Marcius Coriolanus. Liv. II. 34—40. — Ovidiusból: Gabii capti. Ovid. Fast. II. v. 687—760. — Palladium. Ovid. Fast. VI. v. 419—454. — K. k. Szepesi-Budavári Latin mondattan I. II. r. — Bartal-Malmosi Latin olvasókönyv Livius- és Ovidiusból. Het. 6 óra.

Panek Ödön.

Történelem. Ó-kor, a római császárságig, hozzá való földrajzzal. K. k. Somhegyi Ferenc: „Egyetemes világtörténet.“ I. r. Heti 3 óra.

Dr. Vajda Gyula.

Földrajz. A magyar birodalom és Ausztria politikai leírása. K. k. Dr. Cherven Flóris: „Az osztrák-magyar monarchia földirata.“ Het. 2 óra.

Dr. Vajda Gyula.

Természetrajz. Ásványtan. A szükséges chemiai előismeretek; az ásványok külső tulajdonságai; a chemiai összetételre állapított öt főosztály ismertetése és rendszeresítése. — Kőzettan. Egyszerű- és néhány általánosan elterjedt összetett kőzetnek ismertetése. — Földtan. Földünk képződése és időszakai. K. k. Róth Samu. Ásvány-, kőzet- és földtan. Het. 3 óra.

Rappensberger Vilmos.

Számтан. A négy alapművelet algebrai egész és tört számokkal. A számok oszthatósága. Közös osztó és közös többes. A legfontosabb szorzatok alakjai. Első foku egyenletek egy ismeretlennel. K. k. Dr. Lutter N. Betűszámтан. Het. 3 óra.

Berkes Imre.

Rajzoló mértan. Távlattan. Tömör mértani alakok rajzolása. Szemlélet szerint, sodrony- és bádogninták után. Fény- és árnytan. Diszitmények, növény, állat és az emberi fejalak rajzolása fali táblák és fősztminták után. K. k. Wagner — Mayerhoffer. Rajzoló geometria. Het. 3 óra.

Weixlgärtner Vincze.

III. Osztály.

- Hittan. Bibliai történet. Ó-szövetség. Palesztina általános leírása. K. k. Róder. A. Bibliai történet. Het. 2 óra. **Roch Gyula.**
- Magyar nyelv. A nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos veresítés ismertetése. Történeti olvasmány: Szalay László: A tatárjárás Magyarországon 1241—1242. Több elbeszélő költemény magyarázása és szavalása. — K. k. Simonyi Zsigmond Magyar nyelvtana és Kármán M. Magyar olvasó-könyve II. r. Het. 4 óra. **Weiszbarth Károly.**
- Német nyelv. Név, és igeragozás, a szóképzés elemei; a mondatrészeknek, a fő- és mellékmondatoknak gyakorlati megkülönböztetése. Az olvasmányokkal és fordítással kapcsolatban szótanulás tárgyi csoportokban. Olvasatott 15 prózai darab és egy költői mű. K. k. Toepfer-Szemák Német grammatika. Felsmann J. olv. k. I. r. Het. 4 óra. **Roch Gyula.**
- Latin nyelv. Az infinitivusi és participialis mondat szerkezet gyakorlati ismertetése. A szóképzéstan kiegészítése. A mondatból az egyszerű mondat rendszeres tárgyalása. Szótanulás az olvasmányokkal kapcsolatban és etymologicus csoportokban. A kézi könyvben foglalt mondatok fordításán kívül olvasmányok Corn. Neposból: Aristides, Pausanias. — K. k. Szepesi-Budavári Latin mondat. I. r.; Vass József Corn. Nep. Het. 6 óra. **Panek Ödön.**
- Földrajz. Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza. K. k. Ribáry F. Egyet. földirat II. r. Het. 3 óra. **Roch Gyula.**
- Természettani földrajz. A halmazállapot különbségei. A nehézség általános ténye: az esés, folyós testek nyomása; közlekedő csövek. Légnyomás. A hőség hatása; thermometer. Légköri levegő hőmérséke, légáramlás; légköri csapadékok. A világosság visszaverődése, törése, a megvilágítás. Delejes és villamos tünemények. — A föld alakja; a föld ábrázolása; a földnek sík lapon való ábrázolásánál szokásosabb projectiók; a földségek és a tengerek jellemzése. Az égboltozat mindennapi látszólagos mozgása. A nap látszólagos évi mozgása. A föld mozgása saját tengelye s a nap körül. A földövek. A klíma tényezői. A föld mint csillag. A naprendszerrel és az álló csillagokról. K. k. Heller A. Fizikai földrajz. Het. 2 óra. **Roch Gyula.**
- Számítan. Az összetett hármasszabály. Kamatszámolás. Határidő számolás. Arányos osztás. Elegyítési feladatok. **Berkes Imre.**
- Rajzoló mértan. Tömörmértani alakok rajzolása védkézzel, a derékszögű vetület szerint. — Távlattan. Síkmértani alakok rajzolása, szemlélet szerint, sodronyminták után. — Díszítmények, növény- és állatalakok rajzolása; lapos és főszminták szerint. K. k. Wagner-Mayerhoffer Rajzoló geometria. Het. 3 óra. **Weixlgärtner Vincze.**

II. osztály.

- Hittan. A kath. egyház szertartásai. — Az egyházi személyek, helyek, tárgyak, cselekmények és az egyházi idő. K. k. Némethy L. A kath. egyház szertartásai. Het. 2 óra. **Halmi László.**
- Magyar nyelv. A határozók részletes tana. Különösen: állapot-, eredet- és véghatározók. — Az összetett mondatok; a mellérendelt és alárendelt mondatok viszonyai. A nagyobb összetett mondatok elrendezése. Az igeidők. — Gyakorlatilag: szóképzés, szócsoportok. — K. k. Simonyi Magyar nyelvtana. II. r. és Kármán Magyar olvasókönyve II. r. — Het. 5 óra. **Kis Sándor.**
- Latin nyelv. A cselekvő, szenvedő és álszenvedő igeahajlítás. Az igék multjai és hanyattszavai. A rendhagyó, hiányos és személytelen igék. A mondatszerkesztés és szókötés főbb szabályai. K. k. Szepesi-Budavári Latin alaktan. II. r. Het. 7 óra. **Kis Sándor.**
- Földrajz. Európa és Ázsia részletes leírása. K. k. Visontay J. Egyetem-es földirat I. r. (Európa. Ázsia.) Het. 2 óra. **Pintér Kálmán.**
- Természetrájz. Növénytan. Az érdekesebb növénycsoportok szemléltetése és a növénysszervezet taglalása. K. k. Kriesch-Simkovich. A természetrajz elemei II. r. Het. 2 óra. **Pintér Kálmán.**
- Számтан. Számolási rövidítések és rövidített számtani műveletek. Arányok és aránylatok. Egyszerű és összetett hármasszabály. Olasz praktika. Láncszabály. Száztóli számolás. K. k. Dr. Lutter Nándor. Köz. számтан II. Het. 4 óra. **Roch Gyula.**
- Rajzoló mértan és szabadkézi rajz. Tömörmértani alakok rajzolása szabadkézzel, szemlélet után, derékszögű vetület szerint. — Síkmértani feladatok megfejtése párhuzamosan a síkmértan előadásával. — Egyszerű díszítmények és növények rajzolása, fali táblák és előrajz szerint. K. k. Wagner Mayerhoffer: Rajzoló geometria. Het. 3 óra. **Weixlgärtner Vincze.**

I. osztály.

- Hittan. A hit. A parancsolatok. A malaszt eszközei. Az imádság. K. k. Közép Katekizmus. Hetenkint 2 óra. **Halmi László.**
- Magyar nyelv. Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, főleg a népmonda és a magyar történeti monda köréből; az olvasmányok tartalmának szabadon elbeszélése; versek szavalása. — Egyszerű mondat és mondatrészek; fő- és mellékmondat megkülönböztetése. Mondattani alapon a teljes alaktan. Szóképzés. K. k. Dr. Kármán M. Olvasókönyv. I. r.; Dr. Simonyi Magyar nyelvtan. I. r. Hetenkint 6 óra. **Halmi László.**
- Latin nyelv. Főnevek, melléknevek, igehatározók, névmások. A melléknevek fokragozása. A számnevek. A fő igealakok. Az esetek és nemek fölötti észrevételek. Fordítások. Mesék. K. k. Szepesi-Budavári Latin nyelvtan. I. r. Hetenkint 6 óra. **Halmi László.**

Földrajz. Magyarország és a Földközi tengert környező országok természeti viszonyai; helyrajzi adatok; a városok és vidékek néprajza a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével. K. k. Visontay J. Magyarország földirata. Heti 2 óra.

Roch Gyula.

Természetrájz. Az állattanból a gerincesek tüzetes ismertetése mellett általában a többi állat típus is tárgyalatott. A növénytanból az általános rész és egyes ismertebb növények szemléltető leírása. K. k. Pap J. Természetrájz elemei. Heti. 2 óra.

Rappensberger Vilmos.

Számтан. A tizes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közönséges törtekkel való számolás. A méter-mérték ismertetése. Időszámítás. K. k. Dr. Lutter N. Köz. számтан I. r. Heti. 4 óra.

Kis Sándor.

Rajzoló mértan. A síkmértani idomok rajzolása szabad kézzel s azoknak alkalmazása egyszerű diszitmények szerkesztésére táblai rajzok és fali minták után. K. k. Landau-Wohlrab Rajzoló geometria. Hetenkint 3 óra.

Weixlgärtner Vincze.

V.

Írásbeli feladványok.

1. Magyar nyelven.

VIII. osztályban.

Az évszakok és életkorok. Párhuzam. — Zrinyi Miklós és Gyöngyösi István epikai működésének összehasonlítása. — Értekezés. — Bátorságunknak ellenség, türelmünknek barátság a próbaköve. — Chria. — Mily hatással voltak a 18. század végén keletkezett költői iskolák a magyar költészetre? — Értekezés. — A sors megtörheti az erőt, a szilárd akaratot soha. Fejtegetés. — Kisfaludy Károly „Aurora“-jának keletkezése s az Aurorakör férfainak jellemzése. Értekezés. — A nemzetek hatalmának alapja a jó erkölcs. Fejtegetés. — Miért nem hatott Katona József Bánk-bánja a maga korában? Értekezés. — A sokat ígérő másokat, a sokat váró önmagát csalja meg. Fejtegetés.

VII. osztályban.

A művészet és aesthetika haszna. Fejtegetés Greguss Ágost nyomán. — Kik közt fejlődhetik ki az igazi barátság? — Fejtegetés. — A naiv és mű epos eredete, van-e valóságos naiv eposunk, s Zrinyi „Szigeti veszedelem“ cz. műeposának jellemzése. Értekezés. — A földi javak csak a jóknak jók, a gonoszoknak kezében nagyobb romlás forrásai lesznek. — Chria. — Úgy tiszteljük valóban őseinket, ha tettekkel iparkodunk rájuk méltók lenni. Fejtegetés. — Az embernek legnagyobb ellensége maga az ember. Fejtegetés. — A ballada elmélete s Arany János „V. László“ cz. balladájának magyarázása. — Csak másokat boldogítva lehetsz magad boldog. Chria. — Az epigramma elmélete példákkal megvilágosítva. — Minden gyzyszerűhöz bátorság az első lépés. Chria

VI. osztályban.

Az írás története. Értekezés Csengery Antal nyomán. — A jó könyvek olvasásának haszna. Fejtegetés. — Keserű a munka gyökere, de édes a gyümölcse. Chria. — B. Eötvös József jellemzése Gyulai Pál emlékszéde nyomán. — Az érzelmek és indulatok s ezek felgerjesztésének eszközei a szónoki beszédben. Értekezés. — Coriolanus jellemének fejtegetése.

Miért tartozik mindenki hazáját védelmezni? Fejtegetés. — A szónoki beszéd fajai s mindenik fajra vonatkozó egy-egy nevezetesebb beszéd kivonatos ismertetése. Értekezés. — Helyes-e e mondás: de mortuis nil, nisi bene? Értekezés. — Nagy szónok csak jó ember lehet. Chria.

V. osztályban.

Az erdő ősszel. Leírás. — „Both bajnok özvegye“ és „Mátyás anyja.“ Összehasonlító fejtegetés. — A templom. Részelés. — Mikép hasznos az emberi élet? Értekezés. — A vak zenész. Rajz. — Hannibal. Jellemrajz Livius nyomán. — Phaeton. Regepéldázat. — „Éji látogatás“, Gyulai Páltól. Műmagyarázat. — Elmélkedés a hazaszeretetről. — Ki korán kel, aranyat lel. Cicerói chria.

2. Német nyelven.

VIII. osztályban.

Jeder sei mit dem ihm von Gott verliehenen Lose zufrieden. Abhandlung. — Hilf dir, so hilf dir Gott. Abhandlung. — Über das Lesen. Abhandlung. — Die Rede ein Schwert. Abhandlung. — Treue Pflichterfüllung ist der wesentlichste Characterzug eines guten Patrioten. — Abhandlung. — Historia magistra vitae. Abhandlung. — Friede ernährt, Unfriede verzehrt. Abhandlung. — Maria Theresia auf dem Reichstage zu Pressburg 1741 Historisch. — Studia literarum secundas res ornant. Abhandlung. — Studia literarum rebus adversis per fugium ac solatium praebent. Abhandlung.

VII. osztályban.

Der Lügner. Übersetzungsaufgabe. — Der sterbende Schwan von Herder. Inhaltsangabe. — Warum sollen wir nicht der Schule, sondern dem Leben lernen? Erläuterung aus Herders: „Nicht der Schule, sondern dem Leben.“ — Characteristik der Personen aus Vossens „Luise“. — Inhaltsangabe aus dem ersten Gesange Goethes „Hermann und Dorothea“. — Erfindung einer kleinen Erzählung zu folgendem Sprichworte: „Jung gewohnt, alt gethan“. — Characteristik des Pfarrers aus Goethes „Hermann und Dorothea“. — Characteristik der Mutter Hermanns aus Goethes „Hermann und Dorothea“. — Inhaltsangabe des I. Aufzuges aus Schillers Tell. — Kurze Schilderung der Rütli-Scene aus Schillers Tell.

VI. osztályban.

Die Freundschaft von Ewald Kleist. Inhaltsangabe. — Erlkönig von Goehe. Inhaltsangabe. — Der Sänger von Goethe. Inhaltsangabe. —

Damokles von Gellert. Freie Wiedererzählung. — Fragment aus Kölcsey's Paraenesis. — Fortsetzung u. Schluss. — Übersetzungsaufgaben. — Das Wohnzimmer. Beschreibung. — Der Winter und das menschliche Alter. Vergleichung. — Damon und Phintias. Freie Wiedererzählung.

3. Érettségi dolgozatok.

1. Magyar dolgozat. Főladatott: Magunk ellen küzdeni a leg-súlyosabb harcz, minmagunkat meggyőzni a legszebb diadal. Dolgozott 34; jelesre 8, jóra 11, elégségesre 15.

2. Német dolgozat. Főladatott: a) haladóknak: Ende gut, Alles gut. Abhandlung. — b) A gyöngébbeknek: Der reichste Fürst von Kerner. Inhaltsangabe. Az elsőt 27 közöl jelesre 11, jóra 4, elégségesre 12; a másodikat 7 közöl 1 jóra, 6 elégségesre dolgozta ki.

3. Magyar-latin fordítás. Főladatott: Miként tartották meg a rómaiak az igazságot az ellenségekkel szemben is. Dolgozott 34; jelesre 2, jóra 6, elégségesre 22, elégtelenre 4.

4. Latin-magyar fordítás. Főladatott: Horat. Epist. I. 2. 37—71. Dolgozott 34; jelesre 3, jóra 9, elégségesre 20, elégtelenre 2.

5. Görög dolgozat. Főladatott: Plat. Phaed. VIII. Dolgozott 33; jelesen 6, jól 7, elégségesen 17, elégtelenül 3.

Mennyiségtani feladvány: 1) $\log (4 + \frac{3}{x}) = 1$; 2) Egy ország-útról két mellékút ágazik el, egyik jobbra 30° , a másik balra 64° szög alatt. Az első mellékuton $3\frac{1}{2}$ \mathcal{K}/m -re az országúttól fekszik *A* helység, a másikon $5\frac{1}{3}$ \mathcal{K}/m -re *B* helység; mennyi *A* távolsága *B*-től? 3) Egy körkup alapsíkjának átmérője 8^m , oldalának hajlása az alapsíkra $28^\circ 28'$; mekkora a kúp térfogata?

Dolgozott 34; jelesre 21, jóra 11, elégségesre 2.

VI.
AZ IFJUSÁG ÉRDEMSOROZATA.
VIII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Fermészettan	Mennyviségtan	Bölcsészettan	Francia nyelv	Műtéek	Gyorsírás	
Ambrozovics Dezső	1	1	2	2	2	1	2	2	2	—	—	—	2
Bleicher Miksa, héb.	1	1	1	3	3	1	2	2	1	—	—	—	2
Böhm Sándor, héb.	2	2	2	3	2	1	3	2	3	—	—	—	1
Brezovay László	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	—	—	1
5. Fauser Árpád	1	2	1	2	2	1	2	2	3	—	—	—	1
Fischer Samu, héb.	1	2	2	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Fleischmann Gusztáv	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Fleischmann Jenő	1	3	2	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Fülöp Béla	1	1	1	2	2	1	2	2	1	—	2	1	2
10. Gajzágó Elemér	1	2	2	3	3	2	3	3	2	—	—	1	1
Gajzágó Lukács	2	3	3	3	—	2	3	4	3	—	—	—	1
Gerlóczy Zsigmond	1	2	2	3	2	1	3	3	2	—	—	—	1
✓ Hankiss János, ág. v.	1	1	2	2	1	1	2	2	1	—	—	—	2
Heinz József	1	3	1	3	3	2	3	3	3	—	—	—	1
15. Képeßy István	2	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Képeßy József	2	3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Kuhn János	1	1	1	1	1	1	3	2	1	—	1	—	1
Lenhossék Mihály	1	1	1	2	2	1	2	2	1	—	1	—	2
Leypold Ernő	2	3	3	3	3	3	3	4	3	—	—	—	2
20. Mahler Samu, héb.	1	2	1	3	2	3	3	3	2	—	—	—	1
Meixner Ferencz	2	3	3	3	3	2	3	4	3	—	—	—	1
Pacsu Otto	2	2	3	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Rónay Károly	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	1	—	1
Rózsa Elemér	1	2	2	3	2	1	3	3	2	—	—	—	2
25. Ságody Imre	2	1	2	3	2	2	3	3	2	—	—	—	2
Schlauch Géza	2	3	2	3	3	2	3	3	3	—	—	—	2
Schlick Géza	1	2	1	2	2	2	3	3	3	—	—	—	2
Sgalitzer Gyula, héb.	1	2	1	3	3	2	3	3	2	—	—	—	2
Strauss Ede, héb.	3	3	3	3	3	3	3	4	3	—	—	—	2
30. Szende Jenő	2	2	1	2	3	2	2	2	3	—	—	—	1
Sztojanovics Jenő	1	1	3	3	3	1	3	3	2	—	—	—	2
Tillmann István	2	2	3	3	3	2	4	3	2	—	—	—	2
Toldy Géza	2	3	1	2	2	3	4	4	3	—	—	—	2
Türk Marcell, héb.	2	2	1	3	3	1	3	3	2	—	—	—	2
35. Vaszilievics Emil	2	2	1	3	3	1	2	3	3	—	2	—	2
Vermes Nándor	2	3	3	4	4	3	3	4	3	—	—	—	2
Wagner György	2	2	2	3	3	1	3	3	3	—	—	—	2
Wahrmann Ernő, héb.	1	2	1	3	3	2	3	3	2	—	—	—	2
Wickenburg Márk	1	2	1	1	1	1	2	2	2	—	—	—	1
40. Wodianer János	1	2	1	2	2	1	3	2	2	—	—	—	2

Magántanulásra tért: Farkas János, Schönfeld Samu, héb.

Iskolát változtatott: Makoviczka Ottó.

Osszesen : 43.

3*

VII. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Bendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás		Műének
Bauer Samu, héb.	1	1	1	2	1	1	1	1	—	—	—	1
Blaskovich Elemér	1	2	2	3	*	3	2	2	—	—	—	1
Csarada Sándor	1	3	2	3	*	3	1	2	—	—	—	1
Dausek Gyula	1	2	3	2	3	2	3	3	—	—	—	2
5. Demjén László, h. v.	1	3	2	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Ditrich István	1	2	2	3	3	1	3	3	—	—	—	2
Farkas Ferencz	2	3	3	4	3	3	3	3	—	—	—	2
Feuer János, héb.	2	4	3	3	3	3	3	2	—	—	—	2
Fleischmann Béla	1	3	2	3	2	2	2	2	—	—	—	1
10. Gajzágó Miklós	1	2	3	3	*	2	2	2	—	2	—	1
Galambos Béla	1	2	2	4	3	1	2	3	—	1	—	1
Grünhut Mór, héb.	2	2	2	2	2	1	3	3	—	—	—	1
Hebenstreit Gyula	1	3	2	4	3	3	3	3	—	2	—	1
Hell Jenő	1	3	3	3	3	1	3	3	—	1	—	1
15. Hellebronth Gyula	1	2	3	4	4	2	4	4	—	2	—	2
Krassi-Hokkes József, ö. d	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Hudácsek József	1	2	3	2	3	1	3	3	—	2	—	1
Jurák István	1	3	3	4	3	3	3	3	—	—	—	2
Juraszek János	1	1	3	2	*	1	1	2	—	—	—	1
20. Justh Zoltán	1	1	2	2	*	2	2	2	—	—	—	2
Knapp Károly, héb.	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1	—	1
Kondor Gusztáv	1	2	2	2	3	1	2	2	—	—	—	1
Kurz Géza	1	3	3	3	3	3	3	4	—	—	—	1
Malatinszky Ferencz	1	1	1	2	1	1	2	2	—	1	—	1
25. Marsch Ferencz	1	3	3	3	2	2	3	3	—	—	1	2
Marschovszky Győző	3	3	3	4	3	3	2	3	1	—	—	2
Mészáros Márton	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1	—	1
Molnár Imre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1
Mosch Rezső	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
30. Neumayer Vilmos	1	2	3	3	2	2	3	3	—	2	—	2
Neuschloss Antal, héb	2	3	1	3	3	3	2	3	—	—	—	2
Novák József, héb.	1	2	1	2	2	1	2	2	—	—	—	1
Perczel György	1	3	3	4	3	3	3	4	—	—	—	2
Péchy Kálmán	1	3	2	3	3	1	3	3	—	1	—	1
35. Prandtner József	1	3	3	4	3	2	3	4	—	—	—	2
Prónay Endre, ág. v.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	—	—	2

VII.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás		Műtének
Raida Lipót	1	3	2	4	3	3	3	4	—	—	—	2
Ransburg Lajos, héb.	2	3	3	2	3	2	3	3	—	—	—	2
Rosenberg Ignác, héb.	2	2	2	2	2	1	2	3	—	—	—	1
40. Rozgonyi Ödön	1	2	3	2	2	1	3	3	—	—	—	2
Ruzsicska György	1	3	3	3	3	3	2	3	—	—	1	2
Sánta Elemér	1	2	2	2	*	1	2	2	—	1	—	1
Sántha György, ö. d.	2	2	2	3	2	1	2	2	—	—	1	2
Schlauch Lajos	1	3	2	3	2	2	3	3	—	—	—	1
45. B. Schmertzing István	2	3	2	3	*	2	2	3	—	—	—	2
Sivó Miklós	1	2	3	3	*	2	2	3	—	—	—	1
Springer Ferencz, ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1	1
Stephaich Ödön	1	2	2	2	2	2	3	3	—	—	—	1
Székely Ákos	1	1	1	2	1	1	2	2	—	—	1	1
50. Theiss Imre	1	1	1	2	1	1	1	1	—	—	—	1
Törk Adolf	1	3	1	2	2	2	2	3	1	—	—	1
Vavrek József <i>Vavrek</i>	1	1	1	2	2	1	2	2	—	—	1	1
Zoltán Béla	1	1	1	1	*	1	1	1	—	—	—	1

Magántanulásra tért : Kohn Vilmos, héb., Mérő Géza.

Kimaradtak : Grün József, héb. Hudra Péter, Kunitzer Samu, héb.

Összesen : 58.

VI. osztály.

A tanuló neve	Rendszeres tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettudomány	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás		Műfélék
Bajer Lajos	1	2	2	3	2	1	1	3	—	—	—	2
Bezerédy István	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1
Bittó Gyula	2	2	3	3	3	2	2	3	—	—	—	2
Bobek Károly	3	3	3	4	*	2	2	4	—	—	—	2
5. Bódy Andor	1	2	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
Bogdány Ferencz	1	4	2	4	4	3	3	3	—	—	—	2
Brichta Mihály, héb.	2	3	2	3	3	2	3	4	—	2	—	2
Buzay Károly, ág. v.	1	3	3	4	4	3	3	3	—	—	—	2
Clark Simon, angl. v.	1	2	2	4	3	2	2	3	—	—	—	1
10. Csaplovics Kálmán	1	3	3	4	4	3	3	4	—	—	—	2
Deutsch Ármin, héb.	1	1	1	2	2	2	2	1	—	1	—	1
Drucker Győző	1	2	1	2	2	1	2	3	1	—	—	2
Eberling Antal	1	2	2	3	3	1	2	2	2	1	—	2
Fausser Géza	1	2	1	3	2	1	1	1	—	—	—	1
15. Fejős Dezső, ism.	1	3	2	2	3	2	1	2	2	—	—	1
Führer Mór, héb.	1	1	1	1	2	1	1	2	1	—	—	1
Haader György	3	3	2	2	3	1	2	3	1	—	—	2
Handler József	1	2	3	3	3	2	3	3	—	—	—	1
Hell Béla	1	3	3	3	3	2	3	3	—	2	—	1
20. Herczog Ede, héb.	2	2	2	3	2	2	2	2	—	—	—	1
Heyek Adolf	1	1	1	2	2	1	1	1	—	—	1	1
Hirschel Bódog, héb.	1	3	1	3	3	1	2	3	—	—	—	2
Horváth Árpád	1	3	3	3	3	2	3	3	—	—	—	2
Janicsek József	1	3	3	3	3	2	3	3	—	—	—	2
25. Knorr Kálmán	1	3	2	3	2	2	2	2	—	2	—	1
Korányi Sándor	1	1	1	2	2	1	1	1	—	—	—	1
Kotlár István	3	4	4	3	4	3	3	4	—	—	1	2
Kumark Rezső	1	1	1	2	2	1	1	2	—	—	—	1
Legerand Ferencz	1	1	1	2	1	1	1	1	—	1	1	1
30. Lukács Jenő	1	3	3	4	3	3	2	4	—	—	—	2
Maláts Miklós, g. k. v.	1	3	3	4	3	2	3	3	—	—	—	1
Marsovszky Alfréd	1	3	3	3	3	3	2	3	1	—	—	2
Mustos István	1	2	2	2	2	2	2	3	—	—	—	1
Nessi Pál	1	3	2	3	3	2	2	2	—	2	—	1
35. Obadich Elek, ö. d.	1	3	3	3	3	1	3	3	—	2	—	2
Paczona József	2	3	3	4	3	2	3	3	—	—	—	2
Pfeiffer József, ö. d.	1	1	2	2	1	1	1	2	—	—	1	1

VI. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás	Műtény	
Putnoky Mór '	1	3	2	3	3	2	3	3	—	—	—	2
Sacher István	1	3	2	2	2	2	3	1	—	—	—	1
40. Schermann István	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	—	1
Schönwald Vilmos, héb.	1	1	1	2	2	1	1	2	—	1	—	1
Seligmann Aladár, héb.	1	2	1	3	3	2	1	2	—	—	—	1
Sivó Jenő	1	3	3	3	*	2	3	3	—	—	—	1
Vári Szabó Elemér, h. v.	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
45. Szabó Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Szendeffy Aladár	1	2	2	4	4	3	1	3	—	—	—	2
Taub Lajos héb.	1	3	3	4	3	2	2	3	1	—	—	2
Tavaszy Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1
Tóth Lajos	2	3	3	3	3	1	2	3	—	—	—	1
50. Vastagh Béla	1	2	1	2	3	2	2	2	—	—	—	2
B. Vécsey László	1	2	2	2	2	1	2	2	—	1	—	2
Vörösmarty Mihály	1	3	4	3	3	2	3	3	—	1	—	2
Vrabély Ármánd, ö. d.	1	1	1	2	2	1	1	2	1	—	—	1
Walter Gyula	2	3	3	3	3	2	3	4	—	1	2	2
55. Wenczel Gusztáv	1	2	2	3	3	2	3	3	—	—	—	1

Beteg : Lukács Gyula, Schumayer István.

Magántanulásra tért : Nagy Sándor.

Kimaradtak : Eszterházy László, Hatser Lajos, Heilig József, héb., Janker Lajos, Perlgrund Adolf, héb., Szűz Bertalan.

Összesen : 64.

V. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás	Műének	
Altenburger Adolf	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
Amigó Jakab, héb.	1	3	3	3	4	3	2	4	—	—	3	2
Bakó Károly	2	3	2	3	3	1	1	3	—	—	—	2
Bednarik Jenő	1	4	2	3	3	2	2	3	—	—	—	2
5. Csarada Gusztáv	1	3	3	4	4	3	3	3	—	—	—	1
Cserai László, h. v.	1	3	2	2	3	1	1	2	—	—	—	1
Deutsch Antal, héb.	2	3	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
Deutsch Emil, héb.	2	3	3	3	4	2	3	4	—	—	—	2
Diamantstein Sándor, héb.	2	4	3	4	4	2	4	4	—	2	—	2
10. Drucker Jenő	1	3	2	3	3	2	2	3	1	—	—	2
Ernyei Pál	1	1	2	2	1	1	1	1	—	—	3	1
Esztergályos József	1	3	3	3	3	2	2	3	—	—	1	1
Fölkelt Gyula	1	3	3	3	3	2	3	1	—	—	—	2
Friedrich István	1	2	3	2	3	1	1	2	—	—	2	2
15. Gájásy Lajos	1	3	3	4	4	2	3	3	—	—	—	2
Gansl Simon, héb.	3	2	2	2	3	2	2	3	—	—	3	2
Gerlóczy Géza	1	3	3	3	3	1	3	3	—	—	—	2
Gönczy Gyula, ö. d.	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1	1
Hitel Dénes, ism.	2	2	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
20. Hódy Lajos	1	2	2	2	3	1	2	3	—	—	1	2
Holitscher Béla, héb.	2	2	2	3	3	3	2	2	—	—	—	2
Hunkár Géza	1	1	3	2	3	2	1	2	—	—	—	1
Janik Béla	1	3	2	4	3	2	3	4	—	—	—	2
Kabelik József	2	3	3	4	3	2	3	3	—	—	—	1
25. Khély Gyula	1	2	3	2	3	2	2	2	—	—	—	1
Klimkó György	3	3	3	4	4	3	3	3	—	—	—	2
Kobler Ferencz	1	2	1	3	2	1	2	2	—	2	—	2
Kondor Aladár	1	2	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
König Tivadar, ág. v.	1	2	2	2	3	1	2	1	—	—	—	2
30. Lisz kay Ferencz	1	3	2	3	3	3	3	4	—	—	—	2
Lóvy Dávid, héb.	1	3	2	3	3	3	2	3	—	—	—	2
Lóvy Vilmos	1	1	2	2	3	1	2	1	—	—	—	1
Majzik Győző	1	3	3	3	3	1	2	3	—	—	—	2
Malatinszky Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
35. Marquis Géza	1	1	2	1	2	1	1	1	—	—	2	1
Mátray Ödön, héb.	1	3	3	2	3	2	2	3	—	—	—	2
Moldoványi Béla	2	3	3	4	4	3	2	3	2	—	—	2
Mosch Ferencz	1	2	2	3	3	2	2	3	—	—	—	1
Natter Vilmos	1	1	2	2	2	1	1	3	2	—	—	2
40. Nemes Dezső, héb. ism.	2	1	2	3	2	2	2	3	—	—	—	2
Nemes László, ö. d.	1	3	3	3	3	2	2	2	—	—	—	2
Nunkovich Ferencz	1	3	2	3	3	2	3	3	—	—	—	2

V. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Mag:visolet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Történelem	Természettudj	Mennyiségtan	Francia nyelv	Gyorsírás	Műének	
Nyiri István	2	3	3	4	3	2	3	3	—	—	—	2
B. Podmaniczky Horác, á. v.	1	2	2	2	3	1	1	2	1	—	—	1
45. Prandtner Iván	2	3	3	3	3	2	2	4	—	—	2	2
Rain Frigyes	1	2	3	3	3	1	2	3	—	—	2	1
Rétay Kálmán	1	3	3	3	3	3	3	2	—	—	—	1
Rumbach István	1	2	3	4	3	3	3	4	—	—	—	2
Samassa Adolf	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
50. Sárkány Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Semsey Gyula	2	3	3	3	3	2	2	3	—	—	—	2
Sgalitzer Árpád, héb.	2	2	3	3	3	2	2	3	—	—	—	1
Szaak Lajos	1	2	3	3	3	1	1	2	—	—	—	2
Szuhányi Géza	1	3	3	4	4	3	3	4	—	—	—	1
55. Vész Lajos	1	3	3	3	4	3	2	3	—	—	—	2
Weisz Mór, héb.	2	2	2	3	3	1	2	2	—	—	3	1

Beteg : Bellaagh László.

Magántanulásra tért : Györfly Zoltán.

Kimaradtak : Arbanasz Emil, Balázsovich Ernő, Balázsovich Oszkár, Hunyady László, B. Mattencloit János, Nedeczky Ferencz, Ravasz László, Réh József, Stoll Károly, ism.

Összesen : 67.

IV. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Franciá nyelv	Gyorsírászat		Műének
Anhäupel György	1	2	2	2	1	1	1	2	1	—	—	—	1
Barczen Gyula	2	2	2	3	3	3	2	3	2	—	—	—	2
Brenner Hugo, héb.	2	3	1	3	2	2	2	3	2	—	—	—	1
Czwach Gyula	1	2	2	2	2	1	1	3	1	—	1	2	1
5. Degré Miklós	2	2	3	3	2	1	2	3	3	—	—	—	1
Déry József	1	2	2	3	1	1	2	1	2	—	—	—	1
Dudits Andor	1	3	3	3	1	1	2	3	2	—	—	—	1
Egerer Gedeon, héb.	2	3	3	4	3	3	3	4	3	—	—	—	2
Harkay Gyula, héb.	2	3	4	4	4	3	4	4	2	—	—	—	2
10. Hegedüs Aladár	2	2	3	4	1	1	2	3	1	2	—	—	2
Hill József	1	3	2	2	2	2	3	4	2	—	—	—	1
Horváth Géza	2	3	3	3	2	1	2	2	2	—	—	—	1
Iszer Ernő	2	2	3	3	2	3	2	3	2	—	—	—	1
Kármán Béla, h. v. ö. d.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	—	2	—	1
15. Király Kálmán, h. v.	1	3	3	4	1	1	3	4	2	—	—	—	1
Krausz Károly	2	2	3	2	2	1	2	3	1	—	—	—	1
Kreutzer Mihály	1	2	2	3	2	2	2	2	2	—	—	—	1
Küzdő Győző	3	3	2	3	2	2	3	4	3	—	—	—	2
Ledényi Elemér	1	1	1	2	2	1	1	1	1	—	—	—	1
20. Liberi József, ism	2	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	1
Lovrich István	1	1	1	2	1	1	1	1	2	—	—	—	1
Lovrich József	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	—	—	1
Lőrenthey Imre	2	2	2	3	2	1	2	3	2	—	2	—	2
Luger Kamil	3	3	2	3	2	1	3	2	2	—	—	—	1
25. Lukovits István	2	4	3	3	3	2	3	3	2	2	—	2	1
Madarász Sándor	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	—	—	1
Mérő János	3	2	2	2	1	1	2	3	2	—	2	—	1
Moravetz Kálmán	3	3	3	4	2	1	3	4	2	—	—	—	2
Muhr Rezső	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	—	—	1
30. Nagy Aladár	1	3	3	3	2	2	3	3	2	—	—	—	1
Natter Andor	1	2	1	2	2	1	1	2	2	—	2	—	2
Oswald István	2	2	2	3	1	1	2	2	2	—	—	—	1
Pápay Gyula	2	3	3	3	2	2	3	2	1	—	—	—	1
Petrus János	1	2	3	3	2	2	1	1	1	—	—	2	2
35. Pfannc Ferencz	1	3	3	3	3	1	2	2	2	—	—	—	1
Prandtner István	2	3	3	3	3	2	3	3	2	—	—	—	1
Rottenbiller Fülöp	1	2	1	2	1	1	1	1	1	—	—	2	1

IV. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak									Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Természettud.	Számítan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Gyors írászat	Műének	
Schenk Ferencz	1	2	1	2	2	1	1	2	1	—	—	—	1
Schober László	1	1	2	3	1	1	1	1	2	—	—	—	1
40. Schönfeld Emil, héb.	1	3	2	3	3	2	2	1	1	—	—	—	1
Schwertnek Lajos	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	—	—	1
Schwetz Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Steiner Gyula, héb.	2	2	2	3	3	2	2	1	1	1	—	—	1
Szandház Ferencz	2	1	1	2	1	1	2	3	2	—	—	—	1
45. Szegfy Mátyás	1	3	2	3	1	2	2	3	2	2	—	1	1
Szendeffy Dezső	3	3	3	4	3	2	3	3	4	—	—	—	2
Sztáncsek Zoltán; ism.	2	4	4	4	2	3	4	4	4	2	—	—	2
Takács József	1	2	3	3	2	1	1	2	2	—	—	—	1
Theiss Ferencz	1	2	1	2	2	1	1	2	2	—	—	—	1
50. Tscheuke Károly, ág. v.	2	3	2	4	4	2	2	3	1	1	—	—	1
Ungermann Aladár	2	1	2	2	2	2	1	2	1	—	—	—	1
Vastagh Géza	1	1	2	3	2	1	1	2	1	—	—	—	1
Venczel Ede	1	1	2	2	2	1	2	2	2	—	—	—	1
Voggenhuber Ferencz	2	3	2	3	2	1	3	3	2	—	—	1	1
55. Záborszky István	1	2	2	3	1	1	1	2	2	—	—	—	1

Magántanulásra tért: Hertelendy Kálmán, Hunyadi Kálmán.

Tanodát változtatott: Kövály József, héb.

Kimaradt: Grenczner János, Szijjártó György.

Összesen : 60.

III. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívül tantárgyak			Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettani földrajz	Számtan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Gyorsírászat	Műtérnek	
Admeto Géza	1	1	1	2	1	1	2	1	—	—	—	1
Agulár Ede, héb.	3	3	3	3	2	3	3	2	—	—	—	2
Aujeszky Aladár	1	2	1	2	1	1	1	2	—	—	—	1
Barthodeiszky Gábor	3	3	3	3	2	2	3	3	—	—	—	2
5. Bossányi Frigyes	1	3	3	3	2	2	4	3	3	—	—	2
Bun Lajos	3	3	3	3	3	3	4	3	—	—	—	1
Dombay Ede	1	2	2	3	3	2	3	2	—	—	—	2
Eder Hugó	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	1
Eleőd Ákos	1	3	3	3	2	1	4	3	—	—	—	2
10. Emey Dezső	3	4	3	3	4	3	3	3	1	—	—	2
Engelhardt Lajos	2	3	2	3	2	1	3	2	—	—	—	1
Fleischer Elemér	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1	2
Forster Alfréd	1	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	1
Freund Aladár, héb.	3	3	3	3	3	2	3	3	2	—	—	2
15. Geszner József	1	3	2	3	2	2	2	2	—	—	—	1
Gleviczky Gyula	2	3	3	3	2	2	2	1	—	—	—	2
Gluzéky Iván	2	3	3	4	3	2	3	2	—	—	—	2
Goldstein Dezső, héb.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Gönczy Béla	1	1	1	2	1	1	2	1	—	—	2	1
20. Gross Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	2
Guszmán Vilmos	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Halász Árpád	3	3	3	3	3	3	2	3	—	—	2	2
Hegedüs Gyula	1	3	1	2	1	1	1	2	—	—	—	1
Hegyí Lajos	1	2	2	2	1	1	2	1	—	—	—	2
25. Hell István	1	1	2	2	1	1	2	1	—	—	—	1
Hirko László	1	2	1	1	1	1	2	2	—	—	—	1
Horváth Antal	1	3	3	4	2	3	3	3	—	—	—	2
Jankovits Kálmán	1	3	2	3	2	2	3	2	3	—	—	1
Jánossy Aladár	2	1	2	2	2	2	2	3	—	—	—	2
30. Kabelik Antal	2	3	3	3	3	3	3	2	—	—	—	1
Knapp Endre	1	3	1	3	1	1	2	2	—	—	—	1
Korchusz Elemér	2	3	2	3	2	2	3	2	—	—	—	1
Krajcsovits Sándor	1	2	1	2	1	1	1	1	—	—	—	1
Lukovits József	2	3	2	3	2	1	3	3	—	—	1	2
35. Macher Otto	1	2	1	3	2	2	3	1	—	—	—	1
Mezey Imre	1	1	2	2	1	1	2	1	1	—	—	1
Mértéy Gyula	1	2	1	3	2	2	3	2	2	—	—	2

III. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak								Rendkívüli tantárgyak			Magaviselet
	Hitán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettani földrajz	Számítan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Gyorsírászat	Műének	
Minich Károly	1	1	1	2	1	1	2	1	—	—	—	1
Mustos Gyula	2	3	3	4	2	2	3	3	—	—	—	2
40. Müller István	2	3	2	1	2	2	3	2	—	—	—	1
Nessy Ernő	1	2	2	3	2	2	3	3	—	—	2	2
Neubauer Adolf, héb.	1	3	2	3	3	2	3	4	—	—	—	2
Németh János	1	2	3	3	2	1	3	1	—	—	—	1
Novák József	3	4	4	4	3	3	4	2	—	—	2	2
45. Oberschall Zoltán	2	3	3	4	3	3	4	3	—	—	3	2
Papperth Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Prandtner Béla	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	2	1
Radich Árpád	3	2	3	3	3	2	3	3	—	—	—	2
Recher Rezső	2	2	2	3	2	1	3	2	—	—	2	2
50. Rottenbiller Ödön	1	2	1	3	2	1	2	2	3	—	3	1
Ruzitska Ede	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Sax Vincze	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Sánta Gábor, ö. d.	1	2	1	2	2	2	2	2	—	—	2	1
Schöller Károly	1	2	2	3	2	2	3	3	—	—	—	2
55. Stesser János	1	2	3	2	2	2	2	1	—	—	—	1
Sümeghy Ferencz	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	—	1
Süssenstein Károly	1	3	2	2	2	2	3	3	—	—	—	1
Szabó Gyula	1	1	2	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Szervánszky Imre	1	3	2	3	1	1	3	2	—	—	3	2
60. Székessy János	1	2	2	2	1	1	1	2	—	—	—	1
Tájkerty György	3	3	3	3	3	3	4	4	—	—	—	2
Tánczos Miklós, h. v.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1
Török Kálmán	2	2	3	3	1	3	2	2	—	—	—	1
Wittinger Árpád	3	4	3	4	3	4	4	2	—	—	3	2
65. Wohl Lajos, héb.	3	3	3	4	3	3	4	3	—	—	—	2

Kimaradtak : Istvánffy István, Lippich Aladár.

Összesen : 67.

II. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak		Mag aviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számtan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Műténk	
Antal Ferencz	1	1	2	1	1	1	2	—	—	1
Antal Gyula	1	3	3	2	1	3	2	—	2	2
Barsy Árpád	3	3	2	4	3	3	2	—	—	1
Berthóty Károly	1	2	2	3	2	3	2	—	—	1
5. Bénesy Jenő, héb.	3	3	3	3	3	3	1	—	—	2
Boda Gábor, ism.	3	3	3	3	3	4	1	—	—	1
Boros József	1	2	1	1	1	2	1	—	—	2
Brandenstein Gusztáv	1	1	1	2	2	2	2	—	—	1
Buzay Béla, ág. v.	1	4	3	4	3	4	3	—	—	2
10. Degré Andor	2	2	3	2	2	3	3	—	—	1
Deutsch Miksa, héb.	3	2	3	2	2	3	2	—	—	2
Dulácska Géza	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Engelmann József	2	2	2	3	3	1	2	—	—	1
Eöry Lajos	3	3	4	3	3	2	1	—	3	1
15. Ernyei Lipót	2	2	2	3	2	3	2	—	2	1
Faragó Ignác	2	3	3	3	3	4	4	—	—	2
Feleki László	2	2	2	2	1	3	2	—	—	1
Fenyvessy József, héb.	3	3	2	2	2	2	2	—	—	2
Ferencz Imre	2	3	4	3	3	3	1	—	—	2
20. Filipek Ferencz	2	3	3	3	3	2	1	—	—	2
Formágyi Dénes	1	2	2	2	1	3	3	—	—	2
Gaál József	1	2	2	3	2	4	3	3	—	1
Gottschlieg Gusztáv	1	2	2	1	1	2	3	—	—	1
Gubitza Lajos	1	1	2	1	1	2	1	—	—	1
25. Gurka János	1	2	2	2	1	2	2	—	2	1
Gyulai Samu	2	2	2	3	3	3	3	2	—	1
Gyurcsik Géza	2	2	3	1	1	2	2	—	—	1
Halász Ferencz	1	1	2	1	1	2	2	—	2	1
Hanka Gyula	1	2	2	3	3	3	3	—	—	2
30. Hartmann Jenő, héb.	1	3	4	3	3	2	2	—	—	1
Hatsek Aladár, héb.	3	3	4	4	4	4	2	—	—	2
Havas Géza	1	3	2	3	3	3	1	—	—	2
Helzler Gusztáv	2	2	2	3	3	2	3	1	—	2
Hidegh Sándor	2	3	3	3	3	3	2	—	—	1
35. Hirsch Ottó, héb.	2	3	3	3	3	3	3	2	—	2
Hirsch Sebő	2	3	3	4	3	2	1	—	—	1
Hirschel Pál, héb.	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Horváth Tivadar, ö. d.	1	2	1	1	1	1	1	—	1	1

II. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettudomány	Számítás	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Művészet	
Hümpfner Mátyás	1	2	2	2	1	2	2	—	—	1
40. Ivády Tihamér	2	2	2	2	2	3	3	—	—	2
Jankó Gyula	2	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Juhász Béla, h. v.	1	2	2	3	1	1	3	—	—	1
Kármán Dezső, h. v.	1	2	2	1	1	3	3	—	—	2
Kempelen István	2	3	4	3	3	3	2	—	—	2
45. Kilián Ferencz	3	4	4	3	3	4	4	—	—	2
Klebesberg Géza	1	1	1	1	1	2	3	—	2	2
Kondor Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Korányi Frigyes	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Lichtnecker Lipót	1	3	3	3	3	2	1	—	—	2
50. Lipták Károly	1	1	2	2	1	1	1	—	2	1
Lipthay Béla	2	2	2	3	3	3	3	—	—	1
Lukács István	3	3	3	3	3	4	1	—	—	1
Lukács Pál	3	4	3	4	3	3	2	—	—	1
Marchal József	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
55. Müller József	4	4	4	4	4	4	3	—	—	2
Nagy Dezső	1	1	1	1	1	1	2	—	2	1
Nagy Elemér	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1
Oberschall Győző	3	4	4	3	4	4	3	—	—	2
Pap Jenő, h. v.	3	3	3	3	3	4	1	—	—	2
60. Pichler Győző	3	3	3	3	2	3	2	—	—	2
Pollák Emil, héb.	2	3	2	2	2	2	2	—	—	2
Popper Mihály, ism.	1	2	2	1	1	3	1	—	—	2
Rákos István	1	3	3	2	1	2	1	—	—	1
Rákosy Gyula	2	3	3	3	3	4	2	—	—	2
65. Rimóczy István	2	3	3	3	2	4	2	—	—	2
Robély Jenő	2	3	3	3	3	4	2	2	—	2
Ronts László	2	3	3	2	3	3	2	—	2	1
Roth Sándor	1	1	2	1	1	1	1	—	2	1
Ruszt Oszkár, héb.	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
70. Sámson Aladár	3	4	3	4	3	3	1	—	—	2
Sédy Kálmán	1	2	1	1	1	2	3	—	—	1
Schmidt Aurél	3	3	3	2	3	3	2	—	—	1
Skoff Kornél	2	2	2	1	2	3	3	—	3	2
Stojanovics Jenő, g. k. v.	1	3	2	2	3	3	1	—	—	1
75. Süttő Ferencz	4	4	3	3	3	4	2	—	—	2
Tacsócsik Dezső, ism.	2	3	3	3	3	3	2	—	—	2
Toldy Zoltán	3	2	2	3	3	2	3	—	—	2
Turcsányi Elemér	2	2	2	2	1	2	3	—	—	1

II. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak						Bendkívüli tantárgyak		Magaviselet	
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló mértan	Francia nyelv		Művészet
Venturini Húgó	2	3	3	3	3	4	1	—	—	1
80. B. Vécsey Miklós	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1
Vész Gyula	1	2	2	3	3	2	2	—	—	1
Vida Béla	2	2	2	2	3	3	2	—	—	2
Weiner Miksa, héb.	2	1	2	3	1	1	2	—	—	2
Wirnhardt Géza	1	2	2	3	2	3	1	—	3	1
85. Zubriczky Lóránt	3	4	4	4	4	4	3	—	—	2
Zuna Gusztáv	1	1	2	1	1	2	1	—	—	1

Betegek : Banovics László, Jankovics Ákos, Molla Sándor.

Magántanulásra tértek : Györfly Kálmán, B. Inkey Imre, Lippich Zoltán, Schamorzil Kálmán, Weichand Antal.

Kimaradtak : Boschán Samu, héb., Hanka Ödön, Koszkol Jenő, Schiller János, héb., Wittenberg Gyula, ism. héb.

Összesen : 99.

I. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Rendkívüli tantárgyak		Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Műtények	
Abelsberg József <i>e. g. T.</i>	1	2	2	2	1	2	2	—	2	1
Beiwinkler Ferencz	3	2	3	3	3	3	2	—	—	1
Beniczky Zoltán	1	1	2	2	1	1	2	—	—	1
Berg Károly	2	2	3	3	2	2	3	—	—	2
5. Bleyer Zoltán, héb.	3	3	3	3	2	3	2	—	—	2
Botzenhardt Ferencz	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2
Botzenhardt János	2	3	3	3	3	3	3	—	—	1
Brenner Ferencz, héb.	2	2	3	3	1	2	2	—	—	1
Bugát Lajos	2	2	3	3	1	3	2	—	—	2
10. Bugát Pál	2	2	3	2	1	3	3	—	—	2
Clair Ignác	2	2	2	2	2	3	2	—	—	2
Csaplovics Pál	1	1	2	1	1	3	1	—	—	1
Csáki Adolf	2	2	3	3	3	3	3	—	—	2
Czwach József	2	1	3	1	1	2	2	—	—	1
15. Dankó Ferencz	3	3	3	4	3	4	3	—	—	2
Drucker Géza, héb.	3	1	2	1	1	3	3	—	—	1
Duschel Károly	2	3	3	3	1	3	3	—	—	1
Egan Lajos	2	3	3	3	3	3	2	—	1	2
Egresy Aladár	2	3	3	3	3	3	3	—	—	2
20. Emerling Sándor	1	2	3	2	1	3	2	—	—	1
Engel Sándor, héb.	2	2	3	2	3	3	3	—	—	2
Ensel Kálmán, h. v. ism.	2	2	3	3	3	3	2	—	—	2
Erkel Sándor	2	2	3	3	3	3	2	—	—	1
Esztergályos Ágoston	3	4	4	2	2	2	2	—	2	2
25. Farkas István, ism.	2	2	3	3	2	2	2	—	2	1
Fehér Sándor	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2
Feuer Frigyes, héb.	1	2	3	3	3	3	2	—	—	1
Fialla Ignác, ö. d.	1	1	2	1	1	2	2	—	2	1
Friedman Gyula, héb.	3	3	3	2	3	3	2	—	—	2
30. Gerlóczy Tamás	2	3	3	3	2	3	2	—	—	2
Glósz Aladár	1	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Goreczky István	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2
Gottschlig Emíl	2	2	2	1	1	2	3	—	—	1
Götz Ede	1	2	2	1	1	2	1	—	2	1
35. Gradl Adolf	1	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Greskovics Kornél	3	3	3	3	1	2	3	—	—	2
Grubiczy Géza	3	3	4	3	3	4	3	—	—	2

I. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Rendkívül tantárgyak		Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számtan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Műtény	
Gyengő Kornél	1	1	2	2	1	1	3	—	—	1
Győry Pál	2	2	3	2	1	3	3	—	3	1
40. Haas Tivadar	2	2	3	2	3	3	3	—	—	2
Hajder Róbert	1	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Hampel Antal, ö. d.	1	1	2	1	2	2	2	—	—	1
Heyek Ede	2	3	3	2	1	2	2	—	—	2
Hirt Lajos	3	3	3	3	3	4	2	—	—	2
45. Horváth Géza	2	3	3	3	3	2	2	—	—	2
Jakabovics János	1	2	3	1	1	3	2	—	3	1
Jánik Béla	2	2	3	3	2	3	3	—	—	2
Kauszer Róbert	3	4	4	4	3	4	3	—	—	2
Kiticsán Miklós <i>(Kiticsán)</i>	2	2	2	2	1	3	3	—	—	2
50. Klenovics György <i>(Klenovics)</i>	2	2	3	3	1	3	3	—	3	2
Kollarits Jenő <i>(Kollarits)</i>	1	1	2	2	1	2	3	—	—	1
Kontur Ödön, ism.	3	4	4	3	2	3	3	—	—	2
Kovácsnay István, h. v.	3	1	2	1	2	2	3	—	—	1
Krajcsovics János, á. v. ism.	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
55. Krause Otto, ág. v	1	2	3	2	2	3	3	—	—	1
Krausz Rudolf, héb.	2	3	4	2	3	3	3	—	—	1
Lázár József	2	2	3	2	2	2	1	—	—	1
Lipóczy Győző	3	3	4	3	3	4	3	—	—	2
Mayer Károly	3	3	4	3	2	4	3	2	—	2
60. Marton Aladár	1	1	1	1	1	2	1	—	—	1
Minnie József	3	4	4	3	3	4	2	—	—	2
Neszveda Antal	2	2	3	2	2	2	1	—	3	1
Ott János <i>(Ott)</i>	2	3	3	3	3	3	2	—	—	1
Paldt Jenő	2	2	3	2	2	3	2	—	3	2
65. Pauer Károly	2	2	2	2	1	3	2	—	—	1
Paulikovszky Sándor	1	2	2	3	2	2	2	—	3	1
Politzer Simon, héb.	1	2	3	3	1	3	3	—	—	2
Pongrácz Vincze	2	2	3	3	3	3	3	—	—	2
Pórszász Károly	1	2	3	3	3	3	3	—	—	1
70. Rédly Károly	1	1	2	2	1	2	3	—	—	1
Ritter Károly	2	3	3	2	3	3	3	—	—	2
Ronts István	2	3	3	3	2	3	3	—	—	1
Rottmayer István	3	4	4	3	3	4	3	—	3	2
Rózsafy Antal	3	3	4	4	3	4	4	—	—	2
75. Sánta Imre	1	2	3	2	1	1	2	—	—	1
Scheppang Gyula	1	1	1	1	1	2	1	—	2	1
Seitz Ottó	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Sédy Elemér	2	3	3	1	2	3	2	—	—	2
Sipos István	3	4	4	2	3	3	2	—	—	1

I. osztály.

A tanuló neve	Rendes tantárgyak							Bendkívüli tantárgyak		Magaviselet
	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettan	Számítan	Rajzoló mértan	Francia nyelv	Műfénék	
80. Spitzer Manfréd, héb.	1	2	2	3	2	3	2	—	—	1
Steuer Géza, héb.	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1
Strohoffer Lajos	3	4	4	4	3	4	3	—	—	2
Sváb Nándor	1	1	1	2	1	1	1	—	1	1
Szabó Nándor	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1
85. Szénásy István	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
Szuszán László	2	3	3	3	3	2	2	—	—	1
Szvetics József	3	2	3	3	2	1	2	—	—	2
Takács Elek	1	2	2	2	1	2	3	—	—	2
Takács Rezső	2	2	3	3	3	3	3	—	—	1
90. Túry Imre	1	2	3	2	2	3	3	—	3	1
Unger Ferencz	2	3	3	2	1	4	3	—	—	2
Urbán Vilmos, héb.	1	1	2	3	3	2	3	—	—	1
Urik László.	2	2	3	2	2	2	2	—	—	2
Vancsay Dezső, ism.	2	2	3	3	2	2	3	3	—	2
95. Vastag György <i>György</i>	2	2	3	2	2	3	2	—	—	1
Vázsonyi József	3	3	4	3	3	3	3	—	—	2
Venhardt János <i>János</i>	1	2	3	2	2	2	1	—	3	1
Véber Ernő, ism.	1	2	3	2	2	2	2	—	—	2
Viola Emil	3	3	4	3	4	3	4	—	—	2
100. Vojnarek Kornél	1	2	3	3	3	4	3	—	—	2
Waldhauser Géza	1	1	2	1	1	1	3	—	—	1
Waldhauser István	1	1	2	1	1	2	3	—	—	1
Weisz József, héb.	2	2	3	2	1	3	3	—	—	2
Zboray Béla	3	3	4	3	3	3	3	—	—	2
105. Zitterbart Ernő	2	2	3	2	3	3	3	—	—	1
Zlinszky Gyula	1	2	3	2	1	3	3	3	—	2
Zubriczky József <i>M. Kán</i>	1	1	1	1	1	1	2	—	—	1
Zsombó Márton	2	3	3	3	2	3	3	—	—	1

Magántanulásra tértek : Halász Gyula, Mayer József, Stróbl Lajos, ág. v., Teischler Gyula.

Kimaradtak : D'Agnolo Antal, Anhäupel Béla, Emhecht József, Feszli József, Fodor Gyula, Forgách Oszkár, Gabler Lajos, Kádas Tihamér, Kedvessy Nándor, Lehár Ferencz,^{*} Mazanik József, Millig Károly, Nemes Sándor, Poszpis János, Saritter Tivadar, Sik Aladár, Szatala Emil, Tersztyánszky Sándor.

Összesen 130.

A beirt tanulók összes száma 588.

VII.

A sorozatban használt rövidítések magyarázata.

G. k. v. = görög keleti vallású ; ág. v. = ágostai vallású ; h. v. = helvét vallású ; anglv. = anglikán vallású ; héb. = héber ; ö. d. = ösztöndíjas ; ism. = ismétlő ; * = a görög nyelv vagy a rajz tanulása alól fölmentetett.

A tanulmányi előmenetelre nézve

1	annyi	mint	jeles
2	"	"	jó
3	"	"	elégséges
4	"	"	elégtelen

A magaviseletre nézve

1	annyi	mint	jó
2	"	"	szabályszerű
3	"	"	rossz

VIII.

Statistikai kimutatás a tanulókról.

I. A tanulók általános áttekintése.

I. Osz- tály	II. A tanu- lók száma		III. Vallásuk.						IV. Nyelvi viszonyaik (Minő nyelveket beszélnek?)						V. Szülei polgári állása					VI. Elő- menetelők	
	Beira- tott	Elma- radt	róm. kath.	görög keleti	ágost evan- geli- kus	helvét evan- geli- kus	angli- kán vall.	héber	ma- gyar	ma- gyar német	ma- gyar német tót	ma- gyar német cseh	ma- gyar német román	ma- gyar német szerb	Értel- miségi	Önálló öster- melők (föld- birto- kosok s bér- lők)	Önálló keres- kedők s ipa- rosok	Ma- gán tisztvi- selők	Szemé- lyes szolgá- latot tevők s mun- kások	Hala- dók	Ismét- lők
I.	130	22	92	—	2	2	—	12	45	61	2	—	—	—	41	13	55	17	4	125	5
II.	99	13	71	1	1	3	—	10	26	54	4	—	1	1	40	13	22	16	8	95	4
III.	67	2	59	—	—	1	—	5	24	41	—	—	—	—	39	4	13	5	6	67	—
IV.	60	5	47	—	1	2	—	5	34	18	2	1	—	—	23	4	15	8	10	57	3
V.	67	11	42	—	2	1	—	11	43	13	—	—	—	—	30	9	21	4	3	64	3
VI.	64	9	43	1	1	1	1	8	24	30	—	—	—	1	26	13	16	7	2	63	1
VII.	58	5	43	—	1	1	—	8	30	21	2	—	—	—	27	9	9	6	7	58	—
VIII.	43	3	31	—	1	—	—	8	12	26	1	—	—	1	22	6	8	7	—	43	—
Ösze- een	588	70	428	2	9	11	1	67	238	264	11	1	1	3	248	71	159	70	40	572	16

2. A tanulmányozás eredményének áttekintése osztályonként.

T a n t á r g y a k	I. osztály.				II. osztály.				III. osztály.				IV. osztály.			
	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen
1. Hittan	40	42	26	—	39	28	17	2	36	14	15	—	28	22	5	—
2. Magyar nyelv	25	46	30	7	18	29	31	8	12	18	32	3	12	20	20	3
3. Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	17	20	27	1	11	23	19	2
4. Latin nyelv	12	21	60	15	14	35	28	9	8	15	35	7	1	18	28	8
5. Földrajz	26	32	46	4	23	18	37	8	20	25	19	1	33	16	6	—
6. Fizikai földrajz	—	—	—	—	—	—	—	—	25	22	17	1	—	—	—	—
7. Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	27	9	2
8. Számítan	11	33	52	12	14	25	31	16	9	18	30	8	11	17	20	7
9. Természetrájz	43	27	37	1	32	13	37	4	—	—	—	—	20	19	14	2
10. Rajzoló mértan	14	39	53	2	26	36	22	2	16	24	23	2	19	30	4	2

T a n t á r g y a k	V. osztály.				VI. osztály.				VII. osztály.				VIII. osztály.			
	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen	jeles	jó	elégseges	elégtelen
1. Hittan	40	14	2	—	45	6	4	—	44	8	1	—	22	17	1	—
2. Magyar nyelv	11	16	27	2	13	15	25	2	14	18	20	1	10	18	12	—
3. Német nyelv	6	20	30	—	17	17	19	2	16	18	19	—	18	11	11	—
4. Latin nyelv	6	12	28	10	4	16	25	10	6	20	18	9	5	9	25	1
5. Görög nyelv *	6	4	37	9	5	16	27	5	10	13	20	1	5	12	21	1
6. Történelem	21	24	11	—	21	26	8	—	26	14	13	—	18	14	8	—
7. Mennyiségtan	9	12	27	8	10	13	26	6	7	17	24	5	—	12	22	6
8. Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	10	21	21	1	—	11	27	2
9. Természetrájz	14	26	15	1	17	19	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Bölcsészet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	14	20	—

* A 6-ik osztályban 2, a 7-ikben 9, a 8-ikban 1 mentes a görög nyelv tanulása alól.

3. A tanulók származási helyének áttekintése.

L a k h e l y	O s z t á l y								Összesen	L a k h e l y	O s z t á l y								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Helybeli	84	52	45	39	30	30	20	17	317	Átvitel	119	88	60	53	55	54	49	30	508
Pest megyei	10	7	2	3	2	5	6	—	35	Zemplén megyei	—	—	—	1	—	1	—	—	2
Bács-Bodrog „	1	2	—	—	—	—	2	1	6	Ungh „	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Nógrád „	3	—	—	—	1	1	1	—	6	Szathmár „	—	—	1	1	2	—	2	2	8
Hont „	—	1	—	1	—	1	1	—	4	Szabolcs „	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Esztergom „	—	2	—	—	—	—	—	—	2	Bihar „	1	2	—	—	1	—	1	—	5
Bars „	—	—	—	—	1	2	—	—	3	Csongrád „	1	2	—	1	3	3	1	—	11
Zólyom „	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Csanád „	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Liptó „	—	1	1	—	—	—	—	1	3	Arad „	3	—	—	1	1	1	1	—	7
Trencsén „	1	—	—	—	—	—	1	—	2	Krassó „	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Nyitra „	1	2	—	1	—	2	2	—	8	Temes „	2	2	—	—	—	1	1	2	8
Pozsony „	1	—	—	—	2	2	1	—	6	Torontál „	—	1	1	—	—	—	—	4	6
Moson „	—	2	—	1	—	—	—	—	3	Verőcze „	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Győr „	—	—	—	—	1	—	—	—	1	Kolozs „	1	—	—	1	—	1	1	—	4
Komárom „	2	—	—	—	1	2	—	—	5	Maros-Torda „	1	1	—	—	—	—	—	—	2
Fehér „	2	4	2	1	4	—	4	1	18	Beszt.-Naszód „	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Tolna „	1	3	3	1	5	1	—	2	16	Udvarhely „	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Baranya „	—	2	1	—	1	1	—	—	5	Szeben „	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Somogy „	—	2	—	—	—	3	2	—	7	Horvátországi „	—	1	—	—	—	1	1	—	3
Zala „	3	1	2	1	1	1	1	—	10	Tótországi „	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Vas „	1	—	—	—	—	—	—	1	2	Ausztriai „	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Veszprém „	—	2	1	—	—	—	1	—	4	Csehországi „	—	—	1	—	1	—	—	—	2
J.-N.-K.-Szolnok	2	1	—	2	2	1	1	3	12	Oláhországi „	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Heves „	4	1	1	2	3	1	3	2	17	Belgaországi „	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Borsod „	—	1	—	—	—	—	2	2	5	Hannoveri „	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Gömör „	1	1	—	—	1	1	—	—	4	Gácsországi „	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Szepes „	2	—	—	—	—	—	—	—	2	Stajerszági „	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Sáros „	—	—	—	1	—	—	—	—	1	Görzi „	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Abauj „	—	1	2	—	—	—	—	—	3	Összesen	130	99	67	60	67	64	58	43	588
Összesen	119	88	60	53	55	54	49	30	508										

IX.

Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése az 18⁸⁰|₈₁-ki tanév végén.

Jelentkezett	Írásbeli vizsgálatot tett.	Szóbeli vizsgálatot tett.	Érettnak nyilvánított		visszavett	Egyetemre szándékozott			Más pályára
			kitüntetéssel	egyszerűen		juridikai	medikai	philosophiai	
34	34	30	1	24	5	11	10	3	1

X.

Figyelmeztetés.

A jövő 1881—82-ki tanév szeptember hó 1-én veszi kezdetét. Erre a beiratások augusztus hó 29., 30. és 31-én a délelőtti órákban történnek.

A fölvételnél előnnyel bírnak az első két napon az idevalók és a katolikus növendékek, azután az idevaló más vallásuak, végre a vidékiek.

A felvétetni kívánó tanuló a felvételre szülei, gyámja vagy ezek megbízottja kíséretében személyesen tartozik az igazgatóknál és az illető tanároknál jelentkezni.

A nem helyben lakó szülék vagy gyámok gyermekök vagy gyámoltjok felvételekor alkalmas helyettest tartoznak nevezni, kire a házi felügyeletre nézve jogaikat és kötelességeiket átruházzák, hogy az a gondviselés alá helyezett tanulóra nézve a tanodának fegyelmi s tanulmányi közléseit nevökben elfogadhassa. A szülék vagy gyámok az e részben netán időközben történt változtatást személyesen vagy írásban tartoznak a gymnasiumi igazgató vagy osztályfőnök tudomására juttatni, míg másrészt a tanári kar jogában áll, ott, hol alapos oknál fogva a házi felügyeletet elégtelennek vagy éppen károsnak tapasztalja, tanártestületi határozat alapján követelni, hogy a felügyeletben czélszerű változás tétessék.

Az első osztályba szabályszerűen csak oly tanuló léphet, ki a 9. évet betöltötte és 12 évnél nem idősebb, mely körülmény keresztlevél, illetőleg hiteles születési bizonyítvány alapján igazolandó. Tizenkét évnél idősebb fiú felvétele fölött a tanártestület határoz. Ismereteinek mértékére

nézve megköveteltetik, hogy a népiskola negyedik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon ; ez ismereteit külön fölvételi vizsgálattal igazolja, mely az első osztályba lépni kívánók mindenikére nézve kivétel nélkül kötelező.

A felsőbb osztályokba való felvétel a megelőző osztálynak sikeres végeztétől függ, és vagy arról tanuskodó nyilvános iskolai okmányok (Bizonyítvány és Tudósítvány), vagy ezek hiányában külön vizsgálat alapján történik. Ha ez okmányokból (Bizonyítvány és Tudósítvány, mely utóbbi a végzett tananyagáról ad felvilágosítást) az következtethető, hogy a fölvétetni kívánó tanulónak előmenetelét azon osztályban, melybe fölvétetni kíván, alig remélhetni, az illető tanuló fölvételi vizsgálat alá vonatik, s annak eredményéhez képest alsóbb osztályba is soroztathatik.

Oly tanulóknak, kik egy tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot és kiket a tanári kar képeseknek tart arra, hogy a szünidő alatt önszorgalmukból pótolhatják mulasztásukat, megadja az engedélyt, hogy a szünidő három utolsó napjának valamelyikén javító vizsgálatra jelentkezzenek. Kik két tantárgyból nyertek elégtelen tanjegyet, azok a nm. vallás- és közoktatási magy. kir. ministeriumhoz folyamodhatnak, hogy a szünidő végén javító vizsgálatához bocsáttassanak. Folyamodványaikat azonban a gymnasiumi igazgatóságnál július hó 4-én tartoznak benyújtani, hogy ez véleményezésével ellátva a tankerületi kir. főigazgatósághoz és ez a magas miniszteriumhoz áttehesse. Ezen javító vizsgálatához más tanintézetnél nem bocsáttatnak.

Kik kettőnél több tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, az osztály ismétlésére utaltatnak.

Kik a tanév kezdetén kívánnak érettségi vizsgálatához bocsáttatni, legkésőbb szeptember hó 1-én jelentkezzenek.

